

KAYSERİ KEŞİF REHBERİ VE ERCİYES KAYAK MERKEZİ

KAYSERİ İLİ TURİZM KÜLTÜR SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI YAYINLARI

PROJE DANIŞMANLARI

Orhan DÜZGÜN

Kayseri Valisi / KAYSAV Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Yasemin ÖZATA ÇETİNKAYA

Vali Yardımcısı / KAYSAV Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Dr. Murat Cahit CINGİ

Erciyes A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı / Genel Müdür

HAZIRLAYANLAR

Atıl Ulaş CÜCE

Turizmci, Dağcı

Ersin DEMİREL

Kültür Rotaları Uzmanı, Yazar

FOTOĞRAFLAR

Ersin DEMİREL

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Destekler kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ve Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerikle ilgili tek sorumluluk Kayseri İli Turizm Kültür Sanat ve Araştırma Vakfı (KAYSAV) ile Kayseri Erciyes A.Ş.'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Giriş

Kapadokya'nın Başkenti Kayseri

Tarihçe

Erciyes Kayak Merkezi ve Kış Turizmi

Şehir Merkezi Gezi Rotası

Talas Gezi Rotası

Ağırnas Gezi Rotası

Geçmişe Yolculuk

1. Kültepe (Karum-Kaniş)
2. Soğanlı Vadisi
3. Kaleler Rotası
4. Hitit Rotası
5. Yeraltı Şehirleri Rotası
6. İpek Yolu Rotası
7. Germir-Tavlusun Rotası
8. Gereme Ören Yeri Rotası
9. Tarihi Köprüler Rotası
10. Kümbetler Rotası

Kültür Rotaları

1. Kayseri Evleri
2. Kapalıçarşı Turu
3. Güvercinlikler Turu

Doğaya Yolculuk

1. Şelaleler Rotası
2. Kayseri Florası ve Botanik Turları
3. Kuş Gözlem Alanları

Yürüyüş Parkurları

Bisiklet Parkurları

Yamaç Paraşütü

Kaplıcalar

Yerel Lezzetler

El Sanatları

Ulaşım

Konaklama

Bilgi ve Rehberlik

Kaynakça

ÖNSÖZ

Uygarlığın ilk boy verdiği coğrafyalardan biri olan Anadolu, büyük bir açık hava müzesidir aslında. Birçok ülke kültürel miras anlamında az sayıdaki değerini öne çıkarmaya çalışırken, ülkemizin hemen her yöresinde tarihi bir mekâna veya yapıya rastlarsınız. Nice kavimlerin gelip geçtiği rotaların kavşağında yer alan Kayseri, zamanın penceresinden bakarak Anadolu'nun çok farklı yüzlerini keşfedebileceğiniz kentlerden biridir.

Kayseri, yap-boz oynarcasına parçaları birleştirip eski kültürleri anlamaya çalışan arkeologların her daim ilgi odağı olan Kapadokya bölgesine bir dönem başkentlik yapmış. Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı eserleriyle zengin geçmişini sergileyen şehrimiz, özellikle doğaseverleri cezbeden eşsiz güzellikleriyle de öne çıkıyor.

Turizmde markalaşma adına kentler, farklı olmayı ve bir çekim merkezine dönüşmeyi hedefliyorlar. Bu uğurda her kent, kendi özgün kimliğini ve özelliklerini öne çıkarmaya, hatta kendisine yeni kimlikler biçmeye çalışıyor. Titiz bir çalışma sonucu profesyonel bir ekip tarafından hazırlanan "Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi", ilimizin değerlerini turizm vitrinine çıkarmayı hedefliyor. Doğadan tarihe, outdoor aktivitelerinden kültürel zenginliklere uzanan geniş bir yelpazede hazırlanan bu yayının, gezginleri tatmin edeceğine inancımız sonsuzdur.

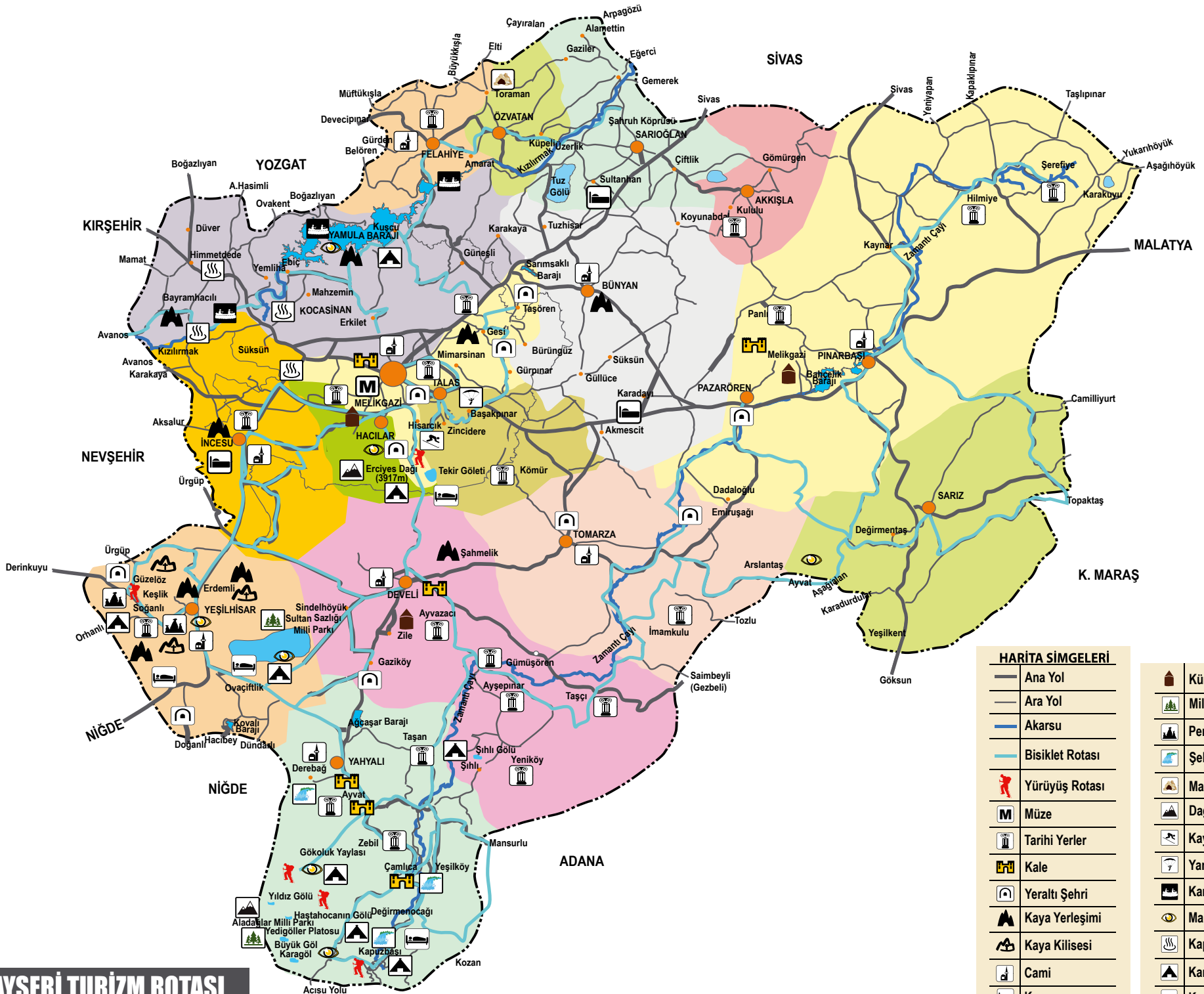
Kitabın hazırlanması için özveriyle çalışan ekibimiz başta olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Orhan DÜZGÜN

Kayseri Valisi

KAYSAV Yönetim Kurulu Başkanı

KAYSERİ TURİZM ROTASI

HARİTA SİMGELERİ

	Ana Yol
	Ara Yol
	Akarsu
	Bisiklet Rotası
	Yürüyüş Rotası
	Müze
	Tarihi Yerler
	Kale
	Yeraltı Şehri
	Kaya Yerleşimi
	Kaya Kilisesi
	Cami
	Kervansaray

	Kümbet
	Milli Park
	Peribacaları
	Şelale
	Mağara
	Dağ
	Kayak Merkezi
	Yamaç Paraşütü
	Kano
	Manzara Noktası
	Kaplıca
	Kamp Alanı
	Konaklama

GİRİŞ

Türkiye genelinde bir sanayi kenti olarak bilinen Kayseri, turizm alanında Erciyes Kış Turizm Merkezi ile tanınıyor. Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kurulan Erciyes A.Ş., bu merkezi, devasa yatırımlar ve etki-leyici bir projeyle uluslararası ölçekte rekabet edecek bir turizm bölgesine dönüştürmeyi hedefliyor. Erciyes Kayak Merkezi kuşkusuz, gelecek yıllarda sadece Türkiye'nin değil Avrupa'nın sayılı kayak merkezleri listesine ismini gururla yazdıracaktır.

Sadece kış sezonu boyunca bir turizm hareketliliği olduğu düşünülürse, küresel ısınmadan dolayı giderek kısalan bir kayak sezonu ve yılın geri kalanında atıl kalan tesisler göz önüne alındığında, Kayseri ilinin diğer turizm değerlerinin de sektöre kazandırılması gerektiğini önemli bir olgu olarak vurgulamak durumundayız. Kış sezonunda şehre gelen konukları daha uzun süre kalmaları için turizm hareketliliği olan diğer bölgelere de yönlendirmek, mevsim şartlarının olumsuz olduğu günlerde farklı turizm aktiviteleri sunabilmek, kış sezonu dışında da bölgedeki tesislerin doluluk oranını arttırmak ve kent turizmini yılın 12 ayına yaymak için Kayseri'nin sahip olduğu değerleri vitrine taşımak gerekir.

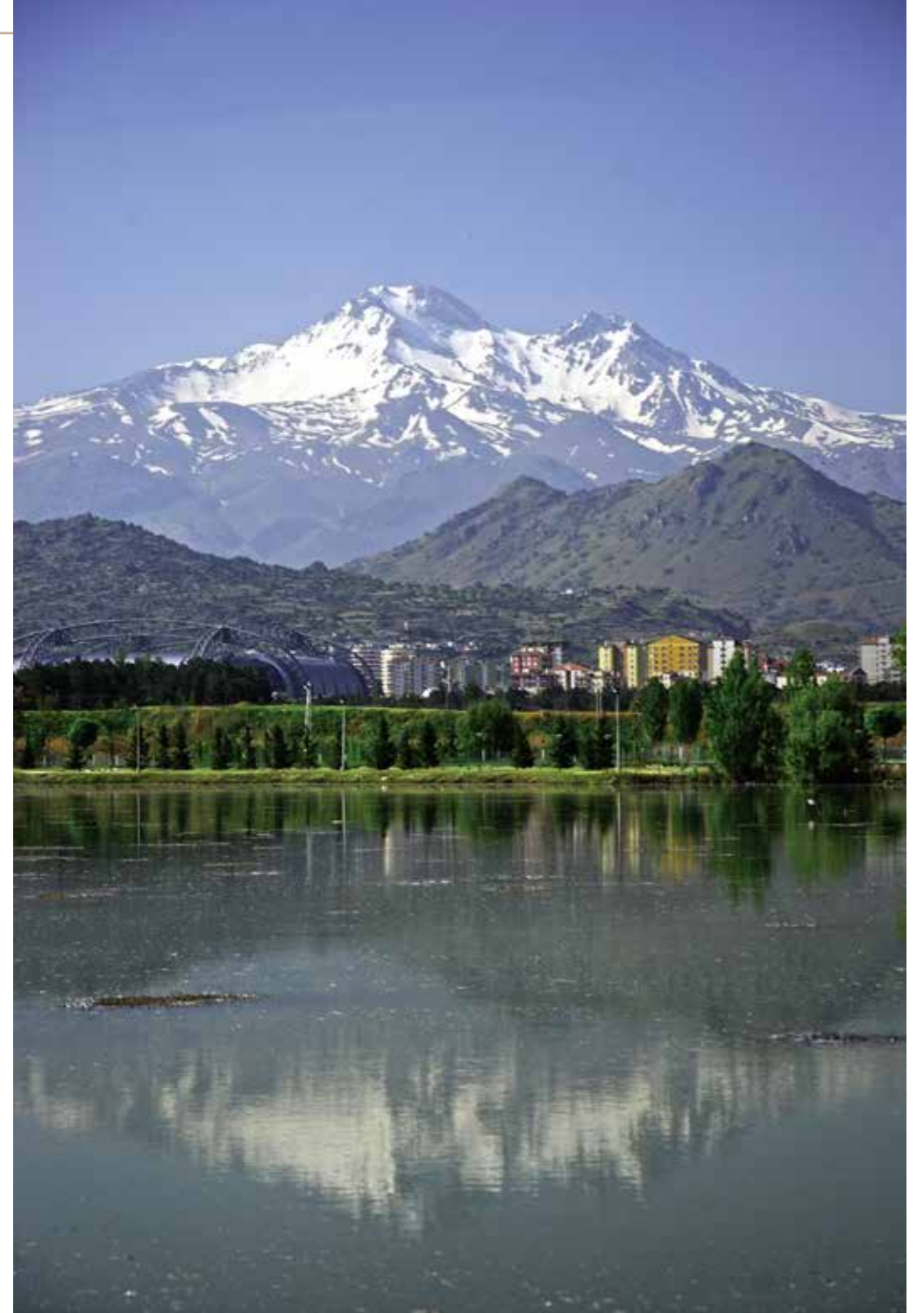
Tarihi birikimiyle ön plana çıkan Kayseri, Türkiye'nin kültür mozağını

yansıtan önemli şehirlerden biri. Bu zengin birikime başta iki milli park (Aladağlar ve Sultan Sazlığı) olmak üzere doğal güzellikleri de eklediğimizde, onu benzerlerinden farklı kılan bir "marka kent" kimliğiyle karşılaşırız. Sürdürülebilirlik hedefi taşıyan bir kültür turizmi politikası oluşturmak için tarihsel ve kültürel çekiciliğe sahip mekânları yeni destinasyonlar olarak sunmak durumundayız.

İşte bu anlayıştan hareketle, Erciyes Kış Turizm Merkezi'nin yanı sıra Kayseri'nin somut ve somut olmayan kültür mirasının tüm öğelerini tanıtmayı ve farklı tur rotalarıyla turizme kazandırmayı hedefleyen bir yaklaşımla elinizdeki rehber kitap ortaya çıktı. Kentin turistik destinasyonlarına farklı bir boyut kazandıran bu rehberde keşfetme duygunuzu harekete geçirecek yeni tur güzergâhları, eski patikaları canlandıran yürüyüş ve bisiklet rotalarını bulabilirsiniz.

Elinizdeki rehber yardımıyla Anadolu coğrafyasının belleğini aydınlatan en nadide tarihi mekânları, bölgedeki geleneksel yaşam ile sivil mimari örneklerini ve kentin doğa sporları zenginliğinden eşsiz florasına kadar tüm turistik cazibe noktalarını keşfedebilirsiniz.

Ersin DEMİREL

ŞEKER GÖLÜ'NDEN ERCİYES DAĞI

KAPADOKYA'NIN BAŞKENTİ KAYSERİ

KEŞLİK, YEŞİLHISAR

Orta Anadolu'nun en büyük kentlerinden biri olan Kayseri, Kızılırmak ve Zamantı'nın hayat verdiği bir coğrafyada bulunuyor. Çağlar boyunca ana ticaret yollarının kavşağında yer alan Kayseri'nin ilk yerleşkesi, Erciyes Dağı'nın eteklerine kurulmuş. Güneyde Asur, kuzeyde Hattuşa, batıda Ankara üzerinden Efes, doğuda ise Kuzeydoğu Anadolu yöresine giden güzergâhların kesişim noktasındaki şehir, bir zamanlar Mazaka adıyla anılıyordu. Süreç içerisinde yükseklerden ovaya doğru yayılan yerleşim alanı, Karasu (Sarımsaklı) ve Delisu havzaları arasında inşa edilmiş. Antik dönemde haralarında yetiştirilen hızlı atlarıyla ünlenen Kayseri, asırlar boyunca birçok kavmin yurt edindiği bir yer olmuş.

İlin başlıca dağları güneybatıda Ala dağlar, güneydoğuda Binboğalar, güneyde ise Toros sıradağlarının devamı niteliğindeki Soğanlı Dağları. Dağlardan bahsedince, elbette şehir merkezinin hemen arkasında devasa cüsesiyle yükselen Erciyes Dağı'na ayrı bir paragraf açmak gerekir. Orta Anadolu ve Kayseri'nin en yüksek dağı olan Erciyes, şehrin neresine giderseniz gidin heybetli görüntüsüyle görüş alanınıza girecektir. Yüksekliği 1500-3000 metre arasında değişen pek çok dağa ev sahipliği yapan Kayseri'nin en yüksek zirvelerini şöyle sıralayabiliriz: Erciyes

(3 bin 917 m.), Kızılyar Tepesi (3 bin 654 m.), Aşı Tepesi (3 bin 525 m.), Dirsek Tepesi (3 bin 456 m.), Mamerdeğin Tepe (3 bin 407 m.), Ortakaya Tepesi (3 bin 406 m.), Harmancık Tepe (3 bin 374 m.), Kırçılı Seki Tepesi (3 bin 357 m.), Torasan Dağı (3 bin 141 m.), Tekelik Tepe (3 bin 112 m.), Keçiyarığı Tepesi (3 bin 111 m.), Beydağı (3 bin 75 m.), Dumanlı Dağı (3 bin 24 m.), Akdağ (2 bin 997 m.), Kelpınar Tepesi (2 bin 928 m.), Eğrikuzey Tepe (2 bin 926 m.), Kartal Dağı Aygörmez Tepesi (2 bin 878 m.), Binboğa (2 bin 856 m.), Kartalpınarı Tepesi (2 bin 854 m.), Süt-donduran (2 bin 797 m.), Dikkartın Tepesi (2 bin 760 m.), Soğanlı (2 bin 744 m.), Bakırdağ (2 bin 721 m.), Koçdağ (2 bin 628 m.), Kızılkaya Tepesi (2 bin 563 m.), Menteş (2 bin 576 m.) ve Üçtepe-ler (2 bin 551 m.).

Karagöl, Yıldız, Büyükgöl, Hastahocanın, Camız, Çöl, Sarıgöl, Soysallı, Yay ve Tuzla ilin doğal gölleridir. Ağcaşar, Akköy, Bahçelik, Kovalı, Sarımsaklı, Selkapanı ve Yamula baraj gölleri ile Uzunkuyu, Efkere, Engir, İncesu, Karakuyu, Şihli, Tekir ve Zincidere göletleri sulama amaçlı oluşturulan yapay göllerdir.

Kayseri'nin en önemli akarsuları Kızılırmak ve Zamantı'dır. Antik dönemde Halys adıyla anılan ve 1355 kilometreyle ülkemizin en uzun akarsuyu olan

CUMHURİYET MEYDANI VE KAYSERİ KALESİ

Kızılırmak'ın 128 kilometrelik bölümü il sınırları içerisindedir. Öte yandan Pınarbaşı ilçesinin Şerefiye köyünden doğan ve toplamda 308 kilometrelik bir akışla Seyhan Nehri'ne kavuşan Zamantı, derin vadiler içerisinde kıvrımlar yaparak akar. Kayseri sınırlarında 250 kilometrelik bir uzunluğa sahip olan Zamantı; Boran, Çermişek, Kuş, Tahtacık, Bercan, Tahtalimezar, Kuru ve Alagöz gibi küçük dereleri bünyesine katar. Yolculuğu süresince Çamlıca ile Yeşilköy arasında iki yerköprü oluşumu (vadinin iyice daraldığı bir noktada, akarsuyun üzeri bitki örtüsüyle

kaplı bir zeminin altından geçmesi) meydana getirir. Bu noktada dört ayrı kaynaktan çıkan bir şelale yer alır. Yerköprü oluşumlarından biri ne yazık ki yeni yapılan baraj gölünün altında kalmıştır. Delialıuşağı köyü yakınlarındaki bir mağaradan doğan Göksu Şelalesi ise nefis bir manzara yaratarak karışır ırmak sularına. Kapuzbaşı köyünde Kayseri sınırlarını terk ederek Adana'ya giren Zamantı, coşkun akışını Seyhan'a dek sürdürür. İlin kayda değer diğer küçük akarsuları arasında Değirmendere, Kestuvan, Deli, Sarımsaklı ve Sarız'ı sayabiliriz.

ALADAĞLAR, NIĞDE TARAFI, ÇAMAĞACI

Kayseri'nin doğal zenginlikleri olan şelaleler Yahyalı ilçesinin sınırlarında görülebilir. Kapuzbaşı, Yeşilköy ve Derebağ şelaleleri, bu görkemli coğrafyanın güzelliklerini öne çıkaran ayrıntılar arasındadır. Yeşilköy yerleşimiyle aynı adı taşıyan şelale, köye üç kilometre mesafedeki Ziyaret mevkisindedir. Yaklaşık 10 metreden akan şelale, büyük kolla beraber dört ayrı noktadan çıkarak Zamantı Irmağı'na doğru süzülür. Yahyalı ilçesine 10 kilometre mesafede bulunan Derebağ köyünün güneyinde yer alan aynı adlı şelale, Kale Tepe'nin derinliklerinden gelecek iki mağarada gün ışığına çıkan 15 metre yüksekliğinde bir şelaledir. Yahyalı ilçesine 76 kilometre mesafedeki

Kapuzbaşı köyünde yer alan takım şelaleleri ise kayalık yamaçlardan Aksu ve Aladağ derelerine akarak Zamantı Irmağı'na karışır. Yükseklikleri 30 ile 70 metre arasında değişen Kapuzbaşı Şelaleleri, "Türkiye'nin debisi en yüksek şelalesi" unvanını haklı bir gururla taşımaktadır.

Yüksek bölümleri kuşatan bozkırların dışında özellikle Kayseri'nin orta bölümünde Develi, Sarımsaklı, Karasaz ve Palas ovaları yer alır. İlin yaylaları ise Aladağlar ve Soğanlı Dağları'nın eteklerine serpiştirilmiştir. Özellikle Yahyalı ilçesindeki Gökoluk, Suna, Kursiyan ve Gücük yaylaları doğal güzellikleriyle mutlaka görülmesi gereken yerler arasındadır. Genel bitki

ALADAĞLAR, HASTAHOCAANIN YAYLASI, YAHYALI

örtüsü, bozkırlarda rastlanan otsu topluluklar ile özellikle güney bölgesine yayılan ormanlardan oluşmaktadır. Şehrin güneyini kuşatan Toros Dağları'na yayılan ormanlar Tomarza, Yahyalı ve Develi ilçelerinin belirli bölümlerini kapsar. Yoğun ormanlık alanlar ardıç, karaçam, kızılçam, sarıçam, köknar, ladin, sedir ve meşe ağaçlarının hâkimiyeti altındadır. Dağ etekleri genellikle tarım arazisi ve bahçelerle kaplıken, yüksek kesimlerinde alpin çayırıklara rastlanır. Yaban hayatını oluşturan hayvan türleri arasında dağ keçisi, kurt, çakal, tavşan, yaban domuzu başta olmak üzere, sürüngenler ve kuş türleri ile büyük akarsular da rastlanan alabalık, yayın, sazan ve

turna gibi balık türleri yer alır.

Kayseri'nin en önemli tabiat alanı Aladağlar Milli Parkı'dır. Adana-Niğde-Kayseri il sınırlarına yayılan 55 bin 65 hektarlık bir alan içerisinde kalan milli park, Toroslar'ın güney kanadını oluşturan Aladağlar kütesinin etrafına yayılır. Milli park statüsünü 1995 yılında kazanan alanın kaynak değerlerini ormanlar, dağlar, vadiler, derin kanyonlar, akarsu yatakları, buzul göller, şelaleler ve mağaralar oluşturur. Kapuzbaşı Şelaleleri, Hacer Ormanı ve Yedigöller Platosu mutlaka görülmesi gereken yerler arasındadır. Sultan Sazlığı Milli Parkı da ilin korunması gereken bir diğer doğal değer.

TARİHÇE

Hemen her köşesinde tarihi bir mekânla karşılaşılabileceğiniz Kayseri, Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri. Yaklaşık 6 bin yıllık geçmişinden günümüze kalan 60 tümülüs, 56 höyük, 20 yeraltı şehri ve 19 kaya yerleşiminin yanı sıra ören yeri, kaya kabartması, kale, kilise, cami, kümbet, türbe ve medrese gibi tarihi yapılar bunun en güzel kanıtları arasında. İnsanlık tarihinin mihenk taşlarından biri olan kent Asur, Hitit, Frig, Kimmer, Med, Pers, Kapadokya Krallığı, Roma, Bizans, Abbasi, Selçuklu, Danişment, Moğol, Eretna, Karaman, Dulkadiroğulları ve Osmanlı egemenlikleri döneminden kalan zengin eserlerle adeta bir açık hava müzesini anımsatıyor.

ÇERKEZOĞLU MUSTAFA BEY KONAĞI, AĞIRNAS

Şehrin görkemli geçmişini günümüze taşıyan belleği niteliğindeki Kültepe, 4 bin yıl öncesinden günümüze ulaşan Asur tabletleriyle biliniyor. Yörede Karahöyük (Karaev) olarak bilinen Kültepe, en parlak dönemini "Neşa" adıyla başkentlik yaptığı Hitit İmparatorluğu zamanında yaşadı.

Daha sonra Roma egemenliğine giren Kayseri, bu devirde antik kaynaklarda "Kapadokya'nın en büyük ve güzel şehri" sıfatıyla tanımlanır. Kapadokya Kralı Arkhelaos döneminde Roma İmparatoru Augustus şerefine Kaisareia adını alır. İS 4. yüzyıl başlarında Hıristiyanlığın önemli merkezlerinden biri olan kent, Piskopos Basilus sayesinde yeniden yapılanma sürecine girer. Bu dönem, keşiş hücreleri, şapeller, yeraltı şehirleri, kaya kiliseleri, manastırlar ve bazilikalar gibi dinsel yaşam alanlarının ortaya çıktığı bir zaman dilimine tekabül eder. Özellikle Yeşilhisar, İncesu, Develi, Kocasinan ve Melikgazi ilçeleri, Hıristiyanlık dönemi eserlerin yaygın şekilde görülebileceği yerleşim bölgeleri. Bizans hâkimiyetinin ardından bütün Anadolu'ya yayılan Arap akınlarından nasibini alan Kayseri, korkunç bir tahribata uğrar. Bu karanlık dönemden sonra kent 1071 yılında Selçuklularla birlikte Türklerin egemenliğine geçer. Bir dönem Anadolu Beylikleri'nin hüküm sürdüğü bölge, Fatih Sultan Mehmet'in fetih seferleri sonucunda Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarına katılır.

ARKEOLOJİ MÜZESİ, MELİKGAZI

BAŞKÖY MANASTIRI, YEŞİLHISAR

ARKEOLOJİ MÜZESİ, MELİKGAZI

SURP KRİKOR LUSAVORİÇ ERMENİ KİLİSESİ, MELİKGAZI

SAAT KULESİ, KOCASINAN

ERCİYES KAYAK MERKEZİ VE KIŞ TURİZMİ

ERCİYES DAĞI

Eski Mazaka kentine ait olan sikkelerde konisinden alevler fışkıran bir görüntüyle betimlenen Erciyes Dağı, aslında sönmüş bir volkan. Antik çağın ünlü yazarlarından Strabon'un *Geographika* adlı eserinde "dağların en yükseği" diye bahsettiği Erciyes, Türkiye'nin en yüksek beşinci zirvesi unvanını taşıyor. Antik dönemde Argaios adıyla anılan dağ, şehir merkezinin 20 kilometre güneybatısına konumlanıyor.

Neojen (Miyosen-Alt Pliyosen) döneminden bu yana aktivitesini sürdüren Erciyes, bilim adamlarınca "yaşlı

bir stratovolkan" (tabakalı volkan) olarak nitelendiriliyor. Üçüncü Zaman ortalarından başlayıp çeşitli dönemlerde etkinlik göstererek lav ve tüf püskürten bu eski yanardağın aktivitesine yaklaşık 30 milyon yıl önce başladığı sanılıyor. Erciyes'in bugünkü ana volkan konisi, andezit lavlarının püskürmesi sırasında eski volkan temelinin iç basınç sonucu parçalanmasıyla açılan devasa çukurda oluşmuş. Püskürme faaliyeti sırasında ortaya çıkan lav, tüf, cüruf ve yanardağ çakılları yaklaşık yüz kilometre kadar uzaklığa yayılarak

Erciyes Dağı'nın çevresindeki tepe ve düzlüklerin bugünkü yapısını ortaya çıkarmış. Asıl kütlelen ayrı olarak bölgede Ali Dağı (1871 m.) ve Yılanlıdağ (1640 m.) adlı iki ayrı volkanik oluşum daha yer alıyor. Doğu yönünde ise 2 bin 700 metrelik Koç Dağı yükseliyor.

Erciyes'ten çıkan küllerin rüzgârla kilometrelerce uzaklara taşınarak Kapadokya bölgesindeki peribacalarını oluşturduğu düşünülmektedir. Yüksek kısımları her mevsim karla kaplı olan Erciyes'in kuzeyinde, ülkemizin en önemli buzullarından biri uzanır.

"Ekolojik bir ada" olarak adlandırabileceğimiz Erciyes'in çevresi orman, bozkır, alpin çayırlar, kayalık yamaçlar, koni tepeleri ve buzullar ile kaplı. Yaklaşık 18 kilometre çapında ve 1100 kilometrekarelik bir alanı kapsayan Erciyes, hem Önemli Bitki Alanı (ÖBA) hem de Önemli Kuş Alanı (ÖKA) statüsüne sahiptir. Ayrıca dağın zirve kısmında bulunan, Bizans rahiplerinin inzivaya çekildiği mağaralar ve tapınaklar kötü hava şartlarında dağcılar için hâlâ sığınak olarak kullanılmaktadır.

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

Kayak faaliyetlerine 1930'lu yıllardan beri ev sahipliği yapan Erciyes Dağı'nda, eskiden yetersiz altyapıya karşın kayakçılar kendi imkânlarını zorlayarak yıllar boyu bu spor dalını devam ettirmeye çalışmıştı. Erciyes Dağı'nın, 2005 yılında çıkan ilgili kanun çerçevesinde büyükşehir belediyesi sınırlarına girmesiyle beraber Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın vizyonuyla bu dağ dünyaya çapında bir kayak merkezi haline getirecek "Erciyes Turizm Master Planı" hazırlandı ve belirli uygulamalarla bugünlere gelindi.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen 300 milyon avroluk dev bir projeye, Erciyes Dağı

dünyanın sayılı kış turizm merkezlerinden biri olmaya şimdiden aday. Proje kapsamında Erciyes Kayak Merkezi'nde Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS) standartlarında ve değişik zorluk derecelerinde 200 kilometre uzunluğunda kayak pistleri, 36 kilometre uzunluğunda gondol, çift ve sabit hızlı teleferik hatları, yaz ve kış aktivite merkezleri, 5 bin kişilik günlük sosyal tesisler, kongre ve kültür merkezleri, restoran ve kafeler, futbol sahaları ve antrenman merkezleri, sağlık noktaları ve 6 bin kişi konaklama kapasiteli oteller yer alıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra gittikçe büyüyerek global bir turizm

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

ERCİYES

ERCIYES

dalı haline gelen kayak sporu özellikle Avusturya, İsviçre, Fransa ve İtalya'da çok gelişmiş, bu ülkeler dünya kış sporları merkezlerinin önde gelen isimleri arasına girmiştir. Dünya standartlarındaki diğer benzerleriyle yarışacak nitelikte özelliklere sahip olan Erciyes Kayak Merkezi'nin avantajlarını ve bu spora ilgi duyan sporcular açısından cazip noktalarını şöyle özetleyebiliriz:

İlk planda Kayseri şehir merkezine ve havaalanına 25 kilometre gibi yakın bir mesafede yer alması önemli bir avantaj. Özellikle Alpler'de kayak merkezlerine ulaşmak için havaalanından saatlerce karayolu seyahati gerekirken, Kayseri'ye uçakla gelen bir kayaksever yarım saat içerisinde Erciyes'te kayakları ayağına takıp pistlerde özgürce kayak yapmaya başlayabilir. Bir diğer sebep Erciyes'in, Alpler'deki sisteme eşdeğer bir tesis ve kayak pisti ağına sahip olmasıdır. Bir kayakçı karayoluyla 20 kilometrelik bir yay içerisinde kalan alanda oluşturulan dört farklı kapıdan Erciyes'e giriş yapabilmekte ve istenilen yere halatlı taşıma sistemleri ve pistler vasıtasıyla ulaşabilmektedir. Yani Tekir Göleti bölgesinde inşa edilmekte olan otellerde kalan bir misafir, Develi Kapı'da bulunan telesiyelerle kayak faaliyetine başlayabilmekte, Tekir Kapı ve Hisarcık Kapı üzerinden Hacılar Kapı'ya kadar kayarak ulaşabilmekte ve farklı pistleri kullanarak geri dönüş sağlayabilmektedir. Söz konusu

pist entegrasyonu, şu anda ülkemizde en mükemmel biçimde sadece Erciyes'te bulunmaktadır.

Ayrıca bütün mekanik tesisleri dünyanın sektördeki en büyük Avrupa markalarının ürünü olup son teknolojiyle ve en yüksek güvenlik tedbirleriyle donatılmış bulunmaktadır. Erciyes'te bulunan iki adet kapalı kabin gondol hattın yanı sıra birçok telesiyej alttan ısıtmalı ve çift hızlı olma özelliklerine sahiptir. Uluslararası standartlarda son teknolojiyle donatılmış gondol ve mekanik tesislerin sayısı, 2015 sezonunda toplam 18 adete ve 25 bin 500 metre

uzunluğa, Master Plan'ın tamamlandığı 2016 yılında ise toplam 20 adete ve yaklaşık 35 bin metre uzunluğa ulaşacak. Bu sistemler güvenlik, konfor, teknoloji ve hız açısından kullanıcıları son derece tatmin etmektedir.

Görece risk içeren bir spor dalı olması açısından kayak sporu yapılan bölgelerde güvenlik önemli bir unsurdur. Bu konuda oluşturulan 20 kişilik bir "ski patrol" ekibi, Türkiye'de pist güvenliği ve arama kurtarma faaliyetleri açısından Erciyes'in önemli avantajlarından biridir. Pist güvenliğini sağlayan bu özel ekip, hem işaretleme ve

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

ERCIYES KAYAK MERKEZİ

güvenlik tedbirlerini kontrol etmekte, hem de kayak yaparken bir problem yaşayan misafirlere yardım ederek gerektiğinde güven içinde sağlık ekiplerine ulaştırmaktadır.

Erciyes Turizm Merkezi'nde kar yağışının yeterli olmadığı durumlar ve günler için de özel tedbirler alınmış durumdadır. Kar seviyesinin azaldığı dönemlerde devreye giren ve 1 milyon 700 bin metrekare alanda etkili olan bir suni karlama sistemi mevcuttur. Donanım için gereken su, yeni yapılan Öküzçayırı Göleti'nden sağlanarak Erciyes Kayak Merkezi'nin kayak sezonu garanti altına alınmıştır.

Kış ve yaz döneminde Erciyes'te zengin hizmet ve ürün seçenekleriyle

doyumsuz bir tatil yaşayabilirsiniz. Kapadokya-Kayseri-Erciyes Dağı üçgeninin sunacağı tarihi, kültürel, doğal ve sportif zenginlikler, belleğinizde silinmeyecek anılar bırakacaktır.

Öncelikle havaalanından kısa bir sürede ulaşacağınız kayak merkezinde, dağ ve göl manzaralı otellerden birine yerleşerek şehrin stresinden bir süreliğine uzaklaşın. Ardından Develi, Hacılar, Hisarcık ve Tekir olmak üzere dört farklı kapıdan kayak merkezine giriş yaparak Türkiye'nin beşinci en yüksek dağının farklı bölgelerinde adrenalin ve heyecan dolu anlara adım atın. Saatte 36 bin kişi taşıma kapasitesiyle hizmet veren mekanik tesisler, size değişik noktalardan benzersiz bir manzara

ERCIYES KAYAK MERKEZİ

seyretme olanağı sunacak. Hacılar Kapı girişindeki "gondol" taşıma sistemiyle kapalı mekânda konforlu bir yolculuk yapabilir, derseniz Lifos üst istasyonundaki sosyal tesiste ailenizle birlikte yemeğinizi yiyebilirsiniz. Kışın kayakseverlere hitap eden tesis, yaz aylarında sıcaklardan bunalanlar için alternatif bir sığınak aynı zamanda.

Master Plan tamamlandığında toplam uzunluğu 200 kilometreye ulaşan bağlantılı pistleriyle Erciyes Kayak Merkezi, uzun soluklu kaymanın dayanılmaz heyecanını yaşatacak sizlere. İçinde bulunduğumuz 2015 sezonunda yaklaşık 102 kilometreyle hizmet verecek olan Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS) kurallarına ve standartlara

uygun farklı zorluk derecelerindeki pistlerde ise adrenalin düzeyiniz en üst seviyelere ulaşacak. Kar ezme makineleriyle her gün yeniden düzenlenen pistler, profesyonellere olduğu kadar kayak sporuna yeni başlayanlara da tatmin edici seçenekler sunmakta.

Bölgeyi sadece turizm amaçlı ziyaret edenler veya kayaklarını evde unutanlar için Erciyes'in bütün giriş noktalarında bulunan mağaza ve dükkânlardan kayak, kayak elbisesi, ayakkabı ve kızak gibi tüm ekipmanları kiralayabileceğinizi hatırlatalım. Eğer kayak yapmayı bilmiyorsanız, bölgedeki kayak okullarında yılların birikimine sahip deneyimli eğitmenlerden ders alabilirsiniz.

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

Kış ya da yaz mevsiminde Erciyes Dağı'na geldiğinizde, Erciyes A.Ş.'nin özenle hazırladığı alanlardaki ücretsiz otoparktan, kamelyalarla düzenlenmiş piknik ve kamp alanlarından yararlanabilirsiniz. Piknik alanlarındaki mangallarda, Kayseri ilinin geleneksel lezzetlerinden sucuğu tatma şansına sahipsiniz. Bölgede bulunan kafe ve restoranlar dört mevsim hizmet veriyor. Tekir girişindeki büyük restoranların yanı sıra, Hacılar Kapı ve Hisarcık Kapı girişinde bulunan otantik restoran ve kafeler gezginlerin hizmetinde. Tüm bu mekânlarda kayak sonrası günün yorgunluğunu sıcak çayınızı

yudumlayarak atacak, muhteşem Kayseri manzarasını seyrederken evinizin sıcaklığını hissedeceksiniz.

Erciyes Dağı sadece kış mevsiminde değil bahar ve yaz aylarında da en keyifli tatil anlarınızı geçireceğiniz bir merkez olacak. Kışın sunacağı alp disiplini, kuzey disiplini, snowboard, snowkiting, kızak, biathlon, snow-tubing, kar yürüyüşü, kar rafting ve dağ tırmanışı gibi aktivitelerin yanında, yazın dağ turizmine yönelik olarak trekking, tırmanma, dağ bisikleti, yamaç paraşütü, paragliding, at binme, toboggan (yaz kızıağı) ve uçurtma sörfü gibi çok çeşitli imkânlarıyla sizlere

ERCİYES KAYAK MERKEZİ

heyecanın ve keyfin bir arada yaşanacağı bir ortam oluşturacak. Profesyonel dağcılar için TÜRSAB belgeli seyahat acentelerinin zirve tırmanışları düzenlediğini de hatırlatalım.

Ülkemizin en çok ziyaret edilen turistik bölgelerinden biri olan Kapadokya'nın Erciyes Kayak Merkezi'ne yakın olması, gezginlerin burayı tercih sebeplerinden biri. Mevsim şartlarının kaymaya izin vermediği bozuk havalarda UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki Kapadokya peribacalarını görme imkânına sahip olabildiğiniz gibi, Kayseri merkeze yirmi dakika içerisinde ulaşarak kentin tarihi ve kültürel

zenginliklerini keşfedebilirsiniz. Kayseri'nin bir zamanlar Kapadokya bölgesinin başkenti olduğunu belirtmiştik. Erciyes Kayak Merkezi, il sınırlarında yer alan Soğanlı ve Erdemli vadilerine 40 kilometre, Ürgüp'e ise sadece 80 kilometre uzaklıkta yer alıyor. Erciyes Dağı'nın bol oksijenli temiz havasını teneffüs edeceğimiz ve eşsiz manzaralar izleyeceğimiz dağ otellerinde konaklarken, kayak sezonu dışında ilin görülmesi gereken diğer turizm değerlerini de keşfedebilirsiniz.

(Bu bölüm Erciyes A.Ş. tarafından hazırlanmıştır)

ŞEHİR MERKEZİ GEZİ ROTASI

GEVHER NESİBE HATUN MEDRESESİ, KOCAŞINAN

NIŞANCI MEHMET PAŞA CAMİİ, ERKİLET, KOCAŞINAN

GEVHER NESİBE ÇEŞMESİ VE AVGUNLU MEDRESESİ, KOCAŞINAN

Kayseri kent merkezindeki tarihsel mirasa tanıklık etmek amacıyla yapılacak tur, uzun ve kısa olmak üzere iki bölümden oluşuyor. Ağırlıklı olarak Selçuklu ve Osmanlı yapılarını kapsayan gezi, Kapadokya bölgesine özgü sivil mimari örnekleriyle birlikte Roma ve Bizans döneminden günümüze kalan bazı kilise ve anıtsal mezar yapılarını da görmemize olanak tanır. Büyükşehir Belediyesi tarafından belirlenen “Kültür Rotası” kapsamındaki “Kısa Tur”, kale surları etrafındaki tarihi yapıları içerisine almaktadır. Sizi geçmişe bir yolculuğa çıkaracak olan “Uzun Tur” ise şehir

merkezindeki tarihi mekânlar arasında keyifli bir serüven sunacak.

Mimar Sinan Parkı'ndan başlayarak Gevher Nesibe Hatun Medresesi (Selçuklu Medeniyetler Müzesi), Avgunlu Medresesi, Roma Mezarı, Sahabiye Medresesi, Kurşunlu Cami, Saat Kulesi, Kale, Kapalıçarşı, Ulu Cami, Hatuniye Medresesi, Tavukçu Mahallesi, Meryem Ana Kilisesi, Yoğunburç, Döner Kümbet, Sırçalı Kümbet, Seyyid Burhaneddin Türbesi, Alaca Kümbeti ve Hunat Hatun Külliyesi başta olmak üzere kentin hafızasını simgeleyen tarihi yapıları görebilirsiniz.

HIZIR İLYAS KÖŞKÜ, KOCAŞINAN

GEVHER NESİBE HATUN MEDRESESİ VE ŞİFAHANESİ, KOCAŞINAN

- 1- Gevher Nesibe Hatun Medresesi
- 2- Avcunlu Medresesi
- 3- Kurşunlu Camii
- 4- Sahabiye Medresesi
- 5- Roma Mezarı
- 6- Saat Kulesi
- 7- Bürüngüz Camii
- 8- Pamuk Han
- 9- Ulu Cami
- 10- Raşit Efendi Kütüphanesi
- 11- Melik Mehmet Gazi Türbesi
- 12- Kadı Hamamı
- 13- Hatuniye Medresesi
- 14- Körükçü Han
- 15- Setenönü Hamamı
- 16- Kuyumcuoğlu Konağı
- 17- Çayırağası Konağı
- 18- Kayseri Lisesi
- 19- Selahattin Hamamı
- 20- Lale Camii ve Kümbet
- 21- Çalıka Konağı
- 22- Taşcıoğlu Evi
- 23- Tosuntaş Camii
- 24- Han Camii ve Kümbet
- 25- Ahi Evran Esnaf Müzesi
- 26- Döner Kümbet
- 27- Emir Ali Türbesi
- 28- Şehitler Parkı
- 29- Sırçalı Kümbet
- 30- Seyyid Burhaneddin Türbe ve Mezarlığı
- 31- Tarihi Çeşme
- 32- Alaça Kümbet
- 33- Seracettin Medresesi
- 34- Şah Kutlu Hatun Kümbet
- 35- Hunat Hatun Camii ve Medresesi
- 36- Zeynel Abidin Türbesi
- 37- Okçu Burç

- 38- Yeni Arkeoloji Müzesi
- 39- Atatürk Evi
- 40- Güpgüpoğlu Konağı-Etnografya Müzesi
- 41- Meryem Ana Kilisesi
- 42- Emir Sultan Türbesi
- 43- Şeyh Tennuri Camii ve Kümbet
- 44- Kapalıçarşı-Bedesten

KAYSERİ UZUN KENT TURU

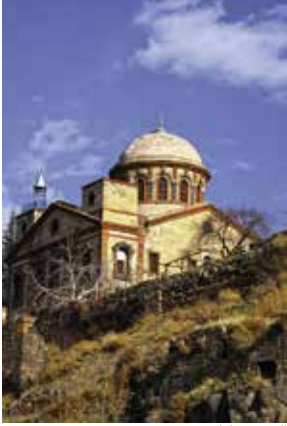

TALAS GEZİ ROTASI

Hem bağ ve bahçeleriyle ünlü bir sayfiye yeri, hem de yüzyıllar boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan tarihi bir yerleşke olan Talas ilçesi, şehir merkezine sadece 7 kilometre uzaklıkta bulunuyor. İlçe sınırlarında yer alan bir dizi ayrıntıyı kaçırmamak için, mutlaka 5 kilometrelik "Talas Kent Turu" güzergâhını keşfe çıkmalısınız.

KURUKÖPRÜ SU KEMERİ

YAMAN DEĞİR KİLİSE CAMİİ

SALİH AĞA ÇEŞMESİ

AYNALI KİLİSE

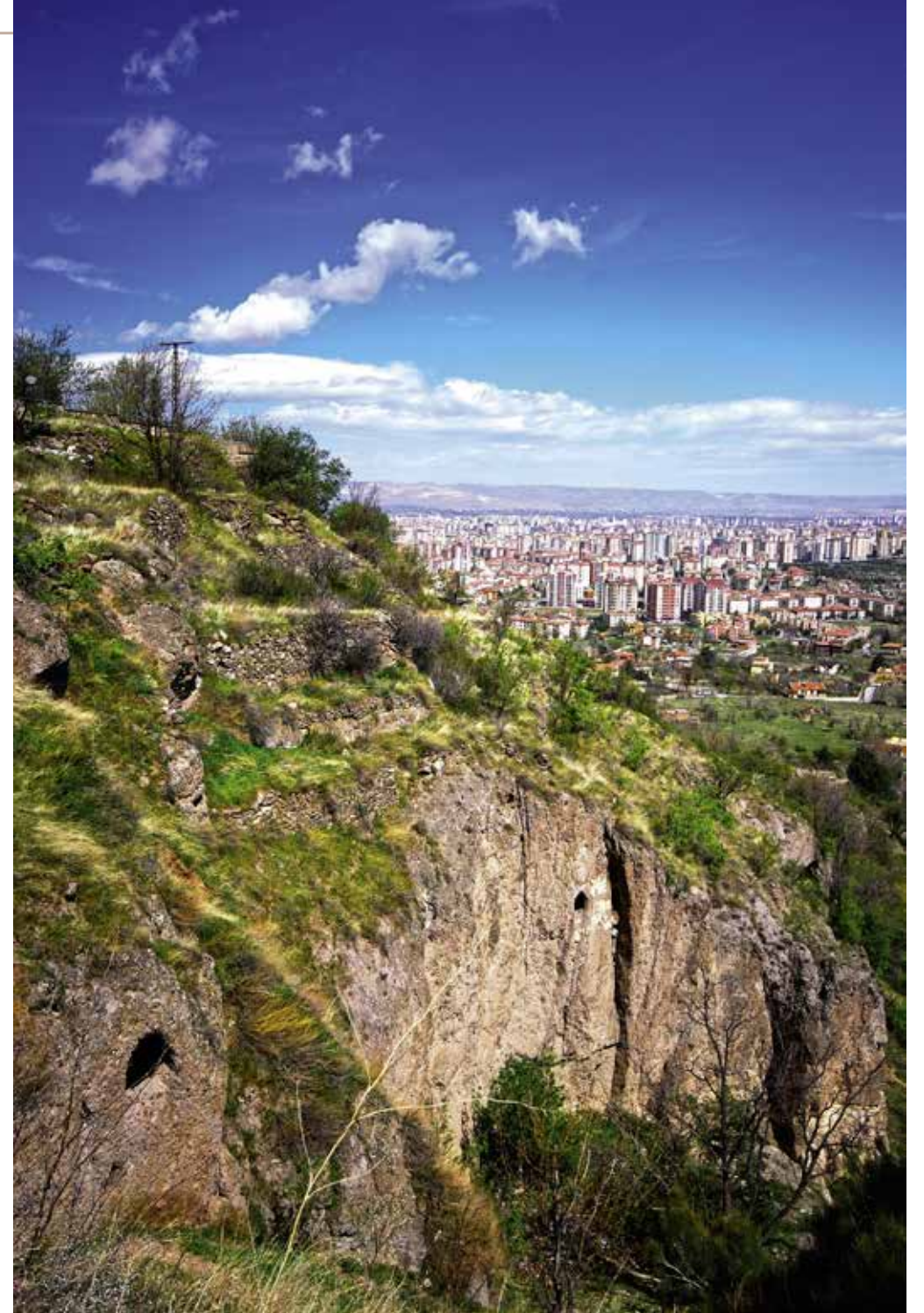
FEVZİYİOĞLU KONAĞI

ESKİ JANDARMA BİNASI

DEVİR KÖŞKÜ

TALAS

AĞIRNAS GEZİ ROTASI

Yapılarıyla dünyaya ün salan Mimar Sinan Usta'nın doğum yeri olan Ağırnas (Taşören), Kayseri il merkezine yaklaşık 18 kilometre uzaklıktadır. Önerdiğimiz gezi turu, Ağırnas girişindeki Mimar Sinan Parkı'ndan başlayarak daracık sokakları süsleyen ve yöresel mimarinin en güzel örneklerini sergileyen evler ve tarihi yapılar arasından geçiyor.

MİMAR SİNAN HALK KÜTÜPHANESİ

AGİOS PROKOPIOS KİLİSESİ

MİMAR SİNAN EVİ

GEÇMİŞE YOLCULUK

Kayseri il sınırları içerisinde yer alan tarihi mekânlarda, aşağıda detaylarını aktaracağımız turlarla şehrin geçmişini keşfedebilirsiniz. Rotaları dolaşırken yerleşimlerdeki muhtarlıklara haber vermenizi ve yanınıza yöreyi bilen birini almanızı öneririz.

KÜLTEPE (KARUM/KANIŞ)

Kent merkezinin 22 kilometre kuzeydoğusuna konumlanan UNESCO Dünya Mirası Listesi adayı Kültepe ören yerindeki ilk kazı, 1839 yılında Fransızlar tarafından yapıldı. İlk yerleşimin Eski Tunç Çağı'na tekabül ettiği (İÖ 3000-2000) alan, büyük ticaret kolonileri kurmuş olan Asurlular tarafından Karum adıyla anılıyordu. Anadolu'nun en eski uluslararası ticaret merkezi olan Kültepe, Anadolu'daki ilk yazılı kaynakların bulunması ve Asur kolonilerinin tarihini aydınlatan pek çok yazılı belgenin gün ışığına çıkması açısından son derece önemlidir. "Kapakdoky Tabletleri" olarak anılan pişmiş toprak zarf içerisindeki yaklaşık 25 bin adet ticari ve özel mektup, Asur lehçesinde ve çivi yazısıyla yazılan kil tabletlerdi. Halen kazı çalışmalarının devam ettiği ören yerini gezdikten sonra Kayseri Arkeoloji Müzesi ile Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenen, ismini UNESCO Dünya Belleği Listesi'ne yazdıran bu tabletleri görmeyi öneririz. Kültepe'ye ulaşabilmek için Kayseri-Sivas yolunu takip ederek 22. kilometrede Karahöyük köyüne yönlendiren tabeladan sağa dönmeniz yeterli. Kültepe'yi ziyaret ettikten sonra Karahöyük yerleşimindeki eski evleri fotoğraflayabilirsiniz.

KÜLTEPE, KOCASINAN / FIKRI KULAKOĞLU

SOĞANLI VADİSİ

Kayseri turizm vitrinini süsleyen tarihi mekânlardan biri olan Soğanlı Vadisi, ilginç coğrafi yapısının yanı sıra Hıristiyanlık âlemi için son derece önem arz eden kiliseleriyle ünlü. Kapadokya bölgesinin doğusuna, Kayseri il merkezinin güneybatısına konumlanan Soğanlı, Yeşilhisar ilçesine 10 kilometre uzaklıkta.

Milyonlarca yıl önce Erciyes ve Hasan Dağı volkanlarından fışkıran lav ve küllerin soğuması sonucu ilginç yeryüzü şekillerinin meydana geldiği Kapadokya bölgesi, derin tüf vadileri, peribacaları ve insanlığa mesken olmuş kaya yerleşimleriyle biliniyor. Kapadokya'nın önemli bir parçası olan Soğanlı Vadisi, tüm bu özellikleriyle önemli bir turizm merkezi konumunda. Akköy Baraj Gölü'nden başlayarak uzanan vadi içerisinde, bir zamanlar yaklaşık iki yüz kadar kilise yer alıyordu. Bir kısmında fresklerin yer aldığı bu tarihi mekânlardan özellikle Geyikli, Tahtalı (Santa Barbara), Kubbeli, Saklı, Yılanlı, Karabaş, Tokalı ve Ballık kiliseleri ziyaret edilebiliyor. Soğanlı ören yeri girişinde üç restoran ve iki pansiyon bulunuyor. Birçok bölgede olduğu gibi yöresel kültürü yansıtan bez bebekleri, Soğanlı'da da bulabilirsiniz.

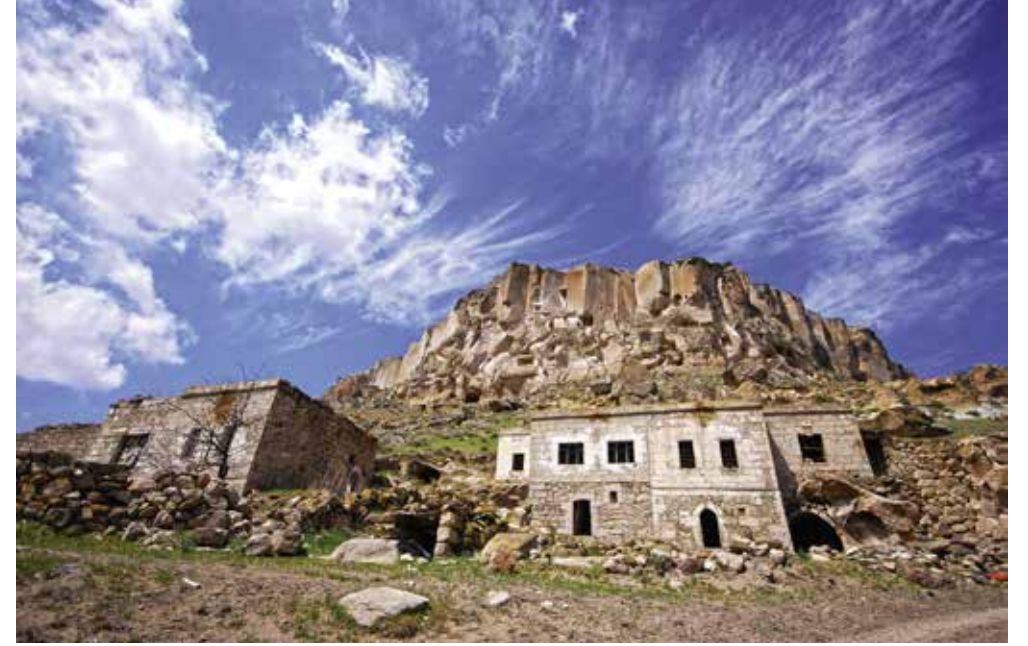
Soğanlı Vadisi'ni ziyaret edenlere, Yeşilhisar ilçesine 10 kilometre uzaklıktaki Erdemli köyüne mutlaka uğramalarını öneririz. Yemyeşil ve dar bir

vadinin yamaçlarına yayılan, Tek Nefli Arkaik, Aziz Nikolaos, Kırk Martir, Ayı, Mikhael, Oniki Havari, Aziz Eustathios ve Saray kiliseleri ile Haralam Manastırı görülmeye değer yerler arasında. Ayrıca Erdemli köyünün 1 kilometre güneyindeki Karaönür ile 2 kilometre kuzeyine konumlanan Gülbayır köyündeki Kesteliç kaya yerleşimlerini fotoğraflayabilirsiniz.

ALİ DAĞI YERALTI ŞEHİRİ, TALAS / ALİ ETHEM KESKİN

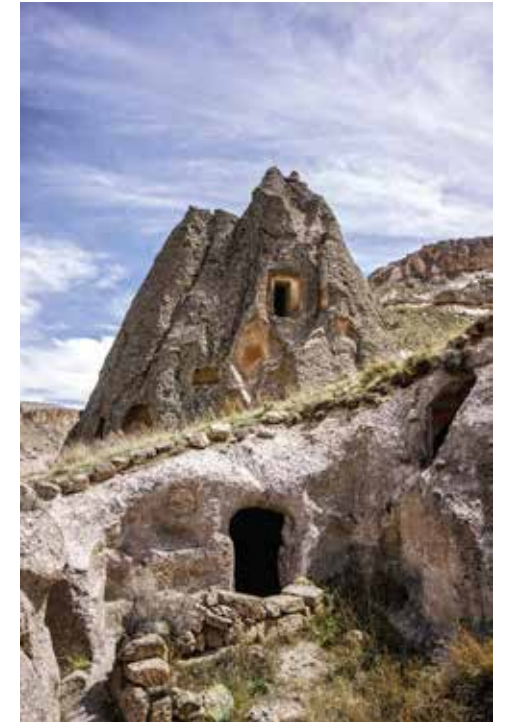
Soğanlı Vadisi'nin bir başka tarihi mekânı, Yeşilhisar ilçesine 18 kilometre mesafedeki Güzelöz köyü. Başköy ile Güzelöz arasına konumlanan vadi de Haç, Mistikan, Aziz Basileus, Ortaköy Aziz Georgios, Panagia, Mikhael, Aziz Stratilates, Aziz Eustathios, Ortaköy Azize Barbara gibi kilise ve kaya kiliseleri görülebilir. Özellikle Başköy (Ortaköy) yerleşimindeki bir kısmı terk edilmiş tarihi evleri mutlaka ziyaret etmelisiniz.

BALLIK, SOĞANLI, YEŞİLHISAR

SOĞANLI SAKLI KİLİSE, YEŞİLHISAR

GEYİKLİ KİLİSE, SOĞANLI VADİSİ, YEŞİLHISAR

KAVAK KALESİ, YAHYALI

BOSTANLI KALESİ, YAHYALI

ZAMANTI (MELİKGAZI) KALESİ, PINARBAŞI

KALELER ROTASI

Bölge jeopolitik yapısı itibarıyla özellikle askeri ve ticari amaçla kullanılan önemli yollar üzerinde yer alıyor. Tüm bu güzergâhları kontrol altında tutmak ve güvenliği sağlamak amacıyla il sınırlarında birçok tarihi kale inşa edilmiş. Birçoğu zamana yenik düşen kaleler arasında görebilecekleriniz aşağıda belirtilmiştir.

Rotamızın ilk durağı, yapımı İÖ 3. yüzyıla tarihlenen Kayseri Kalesi. Düzenli olmayan bir sekizgene benzetebileceğimiz kale, iki dış kalenin ortasında yer alan iç kaleden oluşuyor. Sivas, Kiçi,

Boyacı, Meydan, At Pazarı ve Yeni adlı kapılardan giriş yapılan kale, şehir merkezinin kalbine konumlanıyor. Surları ve burçları gezdikten sonra kale içerisinde yer alan çarşıda alışveriş yapabilirsiniz. Kent içinde ayrıca Hacılar yolu üzerindeki Beştepeler mevkinde yer alan Taşlıburun surlarını görebilirsiniz.

Kayseri il sınırlarındaki etkileyici kalelerin başında, Pınarbaşı ilçesi Melikgazi köyündeki Zamantı (Melikgazi) Kalesi gelir. Zamantı havzasına hâkim bir bölgeye kurulan kale, eski Kayseri-Malatya ve Kayseri-Maraş güzergâhını

savunmak amacıyla kullanılmış. Surlarının büyük bir kısmı ayakta duran yapı, üç tarafının uçurum olması nedeniyle bir kartal yuvasını andırıyor.

Kayseri'ye yaklaşık 50 kilometre uzaklıktaki Develi Kalesi, aynı adlı ilçenin güneybatısına konumlanan Yukarı Mahalle'de yükselir. Savunulması kolay bir kaya tepe üzerine inşa edilen kaleden günümüze sadece iki burç ve bazı sur duvarları kalmıştır. Develi'de ayrıca Tombak, Kaleköy, Yeniköy ve Şahmelik yerleşimlerinde kaleler bulunmaktaysa da, bu alanlarda görülecek bir yapı

kalıntısı yoktur.

Antik dönemden beri kullanılmakta olan Kayseri-Yahyalı-Çamlıca (Faraşa)-Ulupınar (Barazama)-Aladağ (Karsantı)-Adana güzergâhı üzerindeki kaleler, Yahyalı ilçe sınırlarında bulunmaktadır. Yahyalı-Kapuzbaşı ana yolu üzerinde Bostanlı, Kavak ve Aşırılık kalelerinin kalıntılarını görebilirsiniz. Bir kaya kütlesi üzerine inşa edilen Faraşa Kalesi'ni gezmek için Çamlıca köyüne ulaşmanız gerekir. Zamantı Irmağı'nın aktığı yemyeşil bir vadiyi seyreden bu küçük kale görece iyi durumdadır.

HİTİT ROTASI

FRAKTİN KAYA KABARTMASI, GÜMÜŞÖREN, DEVELİ

KEPİÇ ANIT MEZARI, FELAHİYE

Bir dönem Anadolu coğrafyasının tek hâkimi olan Hititler, Kayseri il sınırlarında pek çok tarihi mekânda antik dönemi aydınlatan önemli eserler bıraktı. Özellikle Develi'deki Fraktin (Gümüşören köyünde) ve Taşçı, Tomarza'daki İmamkulu ile Melikgazi'deki Hisarcık (ne yazık ki bu kabartmanın üstü sıvanarak kapatılmıştır) kaya kabartmaları; Akkışla ilçesinde yer alan Geç Hitit Devletler Topluluğu Tabal'ın başkenti olan Kululu; Pınarbaşı ilçesindeki Karakuyu; Sarioğlan ilçesindeki Çiftlik ve Erkilet beldesindeki Karapınar yerleşimleri Hitit uygarlığı açısından önemli mekânlardır.

Arkeologlara göre Hititlerin başkenti Çorum-Boğazkale Hattuşa ve Kayseri Kültepe yerleşimlerinden Anadolu'nun güneyine inmek için birçok rota kullanılmıştır. Önerdiğimiz rota, bu güzergâhlardan biri üzerindeki kaya kabartmalarını kapsıyor. Develi ilçesinden çıkarak Gümüşören köyündeki Fraktin; Taşçı köyünde Homurlu Dere si kıyısındaki Taşçı; Saraycık-Saimbeyli yolu üzerindeki (yaklaşık 500 metre kadar Adana sınırında kalan) Gezbeli ile Tomarza ilçesi İmamkulu köyündeki İmamkulu Hitit kaya kabartmalarını ziyaret edebilirsiniz.

AĞZIGÜZEL KAYA MEZARLARI, DEVELİ

GEREME, DEVELİ

YERALTI ŞEHİRLERİ ROTASI

Sığınma ve barınma, eski çağlardan bugüne her daim insanoğlu için en önemli ihtiyaçlardır. Savaşlardan, yırtıcı hayvanlardan korunmak ve güvenilir bir alanda yaşamak için yeraltı şehirleri inşa eden eski çağ insanları, bu amaçla kolayca işlenebilen kayaların yer aldığı bölgeleri seçtiler. Özellikle Kapadokya bölgesine yayılan yeraltı şehirlerinin bazıları binlerce kişiyi barındırabilecek büyüklükteydi. Dıştan belirsiz dar bir kapı ile girilen yeraltı şehrinin katları basamaklı ve dar koridorlarla birbirine bağlantılıydı. İçinde depo, mutfak, salon,

sarnıçlar, havalandırma bacaları ve ibadethane gibi bölümler yer alıyordu.

Kayseri civarında bulunan yeraltı şehirleri birçok açıdan Nevşehir-Göreme bölgesindeki yeraltı şehirlerinden farklıdır. En önemli fark Kayseri çevresindeki yeraltı şehirlerinin Nevşehir'de bulunanlara oranla daha ufak olmasıdır. Yapısal açıdan bakıldığında, bu yeraltı şehirlerinin büyük bir nüfusu uzun süreli korumaktan çok, yöre ahalisini kısa süreli baskınlardan korumak için inşa edildiği düşünülebilir.

Diğer bir önemli fark ise Kayseri

KARAÖNÜR KAYA YERLEŞİMİ, ERDEMLİ

ERDEMLİ VADİSİ, YEŞİLHISAR

ÇEVİRL KAYA KİLİSESİ, KOCASINAN

civarındaki bu savunma yapılarının büyük kısmının kayalık duvarlarda inşa edilmiş olmasıdır. Düzlukte ve derinlemesine kazılan Nevşehir-Göreme yeraltı şehirlerinden farklı olarak Kayseri civarında bulunan yeraltı şehirlerinin, en azından bir kısmı, kayalık duvarlarda kazılmış ve vadilere açılan pencerele büyük odalarla bağlantılıdır.

Kapadokya'nın önemli bir parçası olan Kayseri, bugün bilinen 20'den fazla yeraltı şehrine ev sahipliği yapıyor. Büyükşehir Belediyesi, ÇEKÜL Vakfı ve Obruk Mağara Araştırma Grubu'nun işbirliğiyle başlatılan yeraltı şehirlerinin belirlenmesi, rölelerinin çıkarılması, haritalandırılması, tescil edilmesi ve temizlenerek turizme açılması için yapılan çalışmalar, elinizdeki rehber kitabın yayımlandığı dönemde hâlâ devam etmekteydi. Şu ana kadar tespit edilerek envantere kaydedilen yer altı şehirlerini şöyle sayabiliriz:

- Melikgazi ilçesinde Ağırnas, Ağırnas Mimar Sinan Evi (altında), Ağırnas Subaşı Köyü, Çatalın (Gesi-Kayabağ köyü Değirmendere Vadisi'nin batı yamacı), Penzikli (Değirmendere Vadisi'nin doğu yamacı), Hisarcık-Kırlangıç Vadisi (Tekir Yaylası-Seyfe Deresi Vadisi), Ötedere Vadisi 1 ve 2 (Gesi), Belağası (Gesi).
  - Pınarbaşı ilçesinde Isbıdın (Pazarören).
  - Talas ilçesinde Ali Dağı, Ali Saip Paşa, Zincidere, Reşadiye-Karaağaç.
  - Tomarza ilçesinde Tomarza ve Emiruşağı.
  - Yeşilhisar ilçesinde Doğanlı (Gördeles) - Kırkmerdiven, Güzelöz.
  - Develi ilçesinde Gazi kasabası.
- Günümüzde şimdilik sadece Talas-Ali Dağı ile Melikgazi-Ağırnas yeraltı şehirlerinin ziyarete açık olduğunu belirtelim.

İPEK YOLU ROTASI

Bir zamanlar ipek, baharat, bal, cam, fil dişi, kıymetli taşlar, kürk, tahıl ve yağ gibi ürünlerin kervanlarla Çin'den başlayıp Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve İran üzerinden taşınarak İstanbul vasıtasıyla Avrupa'ya ulaştırılmasında kullanılan tarihi rota, İpek Yolu olarak anılıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ÇEKÜL Vakfı ile yaptığı çalışmaya göre İpek Yolu'nun Anadolu hattında şu güzergâhlar kullanılıyordu.

- Trabzon-Gümüşhane-Erzurum-Sivas-Tokat-Amasya-Kastamonu-Adapazarı-İzmit-İstanbul-Edirne.
- Mardin-Diyarbakır-Adıyaman-Malatya-Kahramanmaraş-Kayseri-Nevşehir-Aksaray-Konya-Isparta-Denizli-Antalya.
- Erzurum-Malatya-Kayseri-Ankara-Bilecik-Bursa-İznik-İzmit-İstanbul.

Asya ile Avrupa kıtalarını ticari ve kültürel anlamda birbirine bağlayan yol, ilk zamanlar suyun bol olduğu vadilerde ilerliyordu. Daha sonra güvenliği sağlamak amacıyla kırsal alanlarda kurulan ve kalın duvarlarıyla kaleye benzeyen han ve kervansaraylar inşa edildi. Oda, ahır, depo, mescit, hamam ve çeşmenin yanı sıra nalbant, doktor ve veteriner hizmeti de veren han ve kervansaraylarda yolcular din, dil ve ırk farkı gözetilmeden ücretsiz üç gün konaklayabiliyorlardı. İşte özellikle Selçuklular döneminde Anadolu'da yapılan yaklaşık iki yüz han ve kervansarayı iki tanesi bugün Kayseri

sınırlarında bulunmaktadır.

İncesu ilçesinde Kara Mustafa Paşa, Bünyan ilçesinde ise Sultanhanı ve Karatay kervansarayları İpek Yolu üzerindeki dinlenme mekânlarıydı. Birinci Alaaddin Keykubad zamanında 1232-1236 yılları arasında yapılan Sultanhanı, Kayseri-Sivas-Erzincan-Erzurum-Ağrı-Iğdır (Harmandöven) hattının bir parçasıydı. Selçuklu vezirlerinden Atabey Emir Celaleddin Karatay tarafından 1240 yılında İpek Yolu'na kazandırılan Karatay Kervansarayı ise Kayseri-Maraş-Malatya-Gaziantep güzergâhında hizmet veriyordu. Sultanhanı aynı adlı köyde, Karatay ise Karadayı köyünde görülebilir. İncesu ilçe merkezinde ziyaret edebileceğiniz kervansaray ise Osmanlı vezirlerinden Merzifonlu Kara Mustafa Paşa döneminde yapılmıştır. Tarihi mekân Adana ve Nevşehir (Saruhan) güzergâhlarının kavşak noktasına kurulmuştur. Kayseri kent merkezinde konaklayarak iki gün içerisinde üç kervansarayı da gezebilirsiniz.

KARA MUSTAFA PAŞA KERVANSARAYI, İNCESU

SULTAN HANI KERVANSARAYI, BÜNYAN

KARA MUSTAFA PAŞA KERVANSARAYI, İNCESU

GERMİR-TAVLUSUN ROTASI

Melikgazi ilçe sınırları içerisindeki bu iki tarihi yerleşim, bir zamanlar görkemli konaklarıyla zengin tüccarlara ev sahipliği yapmaktaydı. Geçmişin güzelliğini sergileyen kiliseleri, yöreye özgü tarihi evleri, işlemeli ahşap kapıları, cumbalı pencereleri ve kemer köprüleriyle önemli turizm merkezleri olan Germir ve Tavlusun, Derevenk Vadisi'nin son bölümünde yer alıyor.

Germir'de kaya yerleşimleri ve konakların yanı sıra Aya Todorî, Surp Stephanos, Panaya kiliselerini ve

Konaklar adıyla anılan tarihi taş kemer köprüyü ziyaret edebilirsiniz. Germir'in güneyine konumlanan Tavlusun ise aydınlatma, boya ve yemek işlerinde kullanılan bezir yağının üretildiği bezirhanesi ve kiliseleriyle rotanın ikinci etabını oluşturuyor. Yerleşimde ayrıca Yukarı Tavlusun ve Maraş Şosesi taş kemer köprülerini görebilirsiniz. İl merkezine 8 kilometre uzaklıktaki Germir ve Tavlusun'a ulaşım Kayseri-Pınarbaşı karayolu üzerinden sağlanmaktadır.

MEYDAN, GERMİR

TAVLASUN KİLİSESİ, MELİKGAZİ

GERMİR KÖPRÜSÜ, MELİKGAZİ

AYA TODORİ KİLİSESİ, GERMİR

GEREME ÖREN YERİ ROTASI

Develi ilçesine yaklaşık 12 kilometre uzaklıkta yer alan Gereme ören yerine ulaşım, Soysallı köyünden ayrılan toprak yoldan sağlanıyor. Erciyes Dağı'nın güney eteğinde yer alan ve eski adı Spistra olan Gereme, bir zamanlar Hıristiyanlar için önemli dini merkezlerden biriydi. Etrafı Kilise, Yamaç, Gök ve Kartın tepeleriyle çevrili yüksek bir alana konumlanan antik yerleşimden günümüze ulaşan kalıntılar Bizans dönemine tarihleniyor. Yüzeysel araştırması yapılan alanda dağınık bir şekilde etrafa yayılan iki kilise, sütun, kemerli yapı ve su kemeri kalıntılarını görebilirsiniz.

GEREME, DEVELİ

TARİHİ KEMER KÖPRÜLER ROTASI

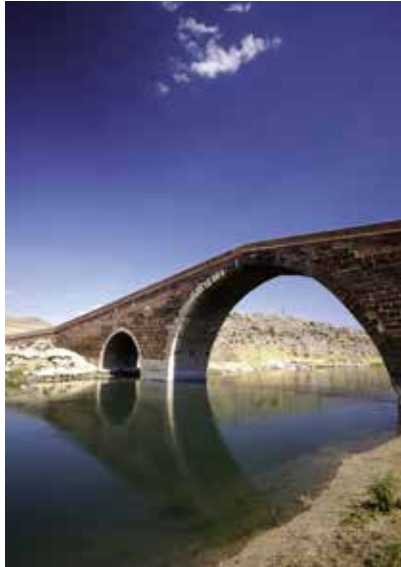

Tarihi köprüler rotasının ilk durağı olan Şahruh Köprüsü, Sarioğlan ilçesine 10 kilometre uzaklıktaki Karaöz köyünde yer alıyor. Dulkadiroğlu Alaüddevele Bozkurt Bey'in oğlu Şahruh Bey tarafından yaptırılan köprü, sekiz göz olarak tasarlanmış. Kocasinan ilçesi Beydeğirmeni köyü sınırlarındaki Tekgöz Köprüsü ise Sultan İkinci Rükneddin Süleyman Şah zamanında, 1202 yılında, Kayserili Hacı Ali Şir Bin Hüseyin tarafından yaptırılmıştır. Eskiden Kırşehir-Kayseri arasında ulaşımı sağlamak için kullanılan köprü iki gözlüdür ve 120 metre uzunluğundadır. Her iki köprünün de Kızılırmak üzerinde olduğunu belirtelim. Rotanın uğrak noktaları olan diğer küçük köprüler ise şöyle:

- Kocasinan ilçesinde; Höbek 1 ve 2 (köyün giriş ve çıkışında aynı dere üzerinde) ile Gömeç.
- Melikgazi ilçesinde Germir Konaklar, Tavlusun Maraş Şosesi, Tavlusun Yukarı Mahalle, Subaşı (köy girişinde), Bağpınar Aşağı ve Yukarı (ikisi de köy merkezinde), Güzelköy 1 ve 2.
- Talas ilçesinde Deliçay (Ali Dağı yolunda, üstü betonla kaplanmış), Endürlük Karasu (Endürlük yerleşiminde, ancak dere ıslah çalışması sonucu dokusunu kaybetmiş), Süt (Tekir Yaylası) ve Kuruköprü (köy merkezinde).
- Bünyan ilçesinde Yuvadere (ilçe girişinde) ve Üçtepeler (Bünyan Deresi Pınarbaşı mevkinde).

GÖMEÇ KÖPRÜSÜ, KOCASINAN

TEKGÖZ KÖPRÜSÜ, KOCASINAN

- Yeşilhisar ilçesinde Güzelöz Avla.
- Yahyalı ilçesinde Emin Kadı (Ulupınar köyü Aksu Kanyonu girişinde) ve Büyükçakır köprüleri.

TAVLUSUN KÖPRÜSÜ, MELIKGAZI

KÜMBETLER ROTASI

LALE KÜMBETİ, MELİKGAZİ

İnsanlık tarihinin binlerce yıllık ölü gömme ritüellerinde anıt mezarlar önemli bir yer tutar. Özellikle topluluk içerisinde yönetici veya soylu konumundaki kişilerin naaşları anıt mezarlarla ölümsüzleştirilmiştir. Roma mezar anıtları, Selçuklu kümbetleri ve Osmanlı türbeleri anıt mezarların en güzel örneklerindedir.

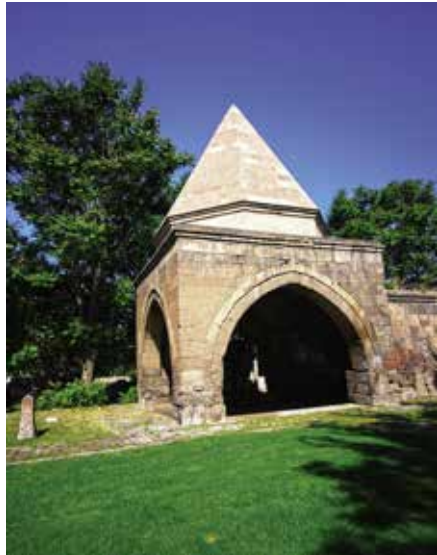
Türk mimarisinin orijinal örneklerinin başında gelen kümbetler, başlangıçta bağımsız yapılar olarak tasarlanmışken, zamanla medrese ve cami kompleksleri içerisinde ve onların planına bağlı olarak inşa edilmiştir. En belirgin özellikleri genellikle tuğla veya taştan kare platform üzerinde yükselen silindirik veya çok köşeli bir gövde ile koni şeklindeki çatılarıdır. Üst katta sembolik bir sandukanın bulunduğu

mescit, merdivenlerle inilen alt katta ise ölünün asıl mezarı yer alır. Kümbetlerin kubbe altındaki ana kitleleri çokgen prizma veya silindir formunda olabiliyor.

Osmanlı döneminde 14. yüzyıldan itibaren yerini türbelere bırakan kümbetlere ülkemizde en çok Kayseri’de ve Bitlis’in Ahlat ilçesinde rastlamak mümkün. Sadece Kayseri şehir merkezinde 19 adet kümbetin yer aldığı, il sınırlarında 25’e yakın kümbet bulunduğunu belirtelim. Kent merkezinde haritası çıkarılmış 11 kilometrelik Kümbetler Rotası içerisinde, başta gövdesinde kanatlı aslanlar, çift başlı kartal arması, geometrik şekil ve bitki motifleri, hurma dalları, kuş ve aslan başları gibi bezemelerin yer aldığı Döner Kümbet gibi yapıları görebilirsiniz.

DÖNER KÜMBET, MELİKGAZI

DÖRT AYAK KÜMBETİ, MELİKGAZI

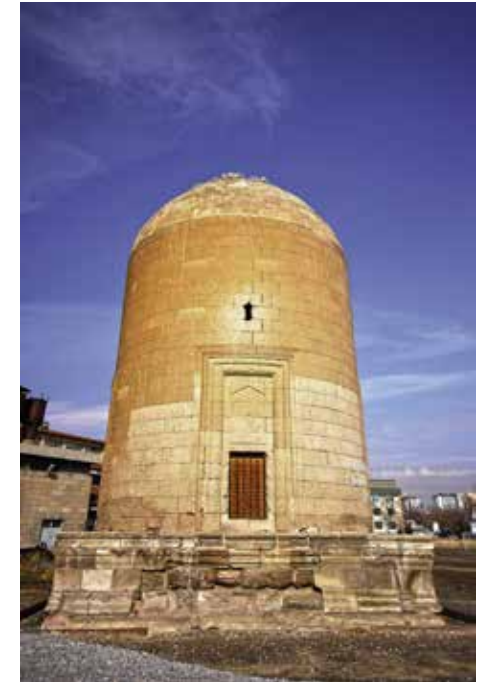
İKİZ KÜMBET 1, KOCASINAN

HASBEK KÜMBETİ, KOCASINAN

DÖNER KÜMBET, MELİKGAZI

SIRÇALI KÜMBET, MELİKGAZI

KÜLTÜR TURLARI

KAYSERİ EVLERİ

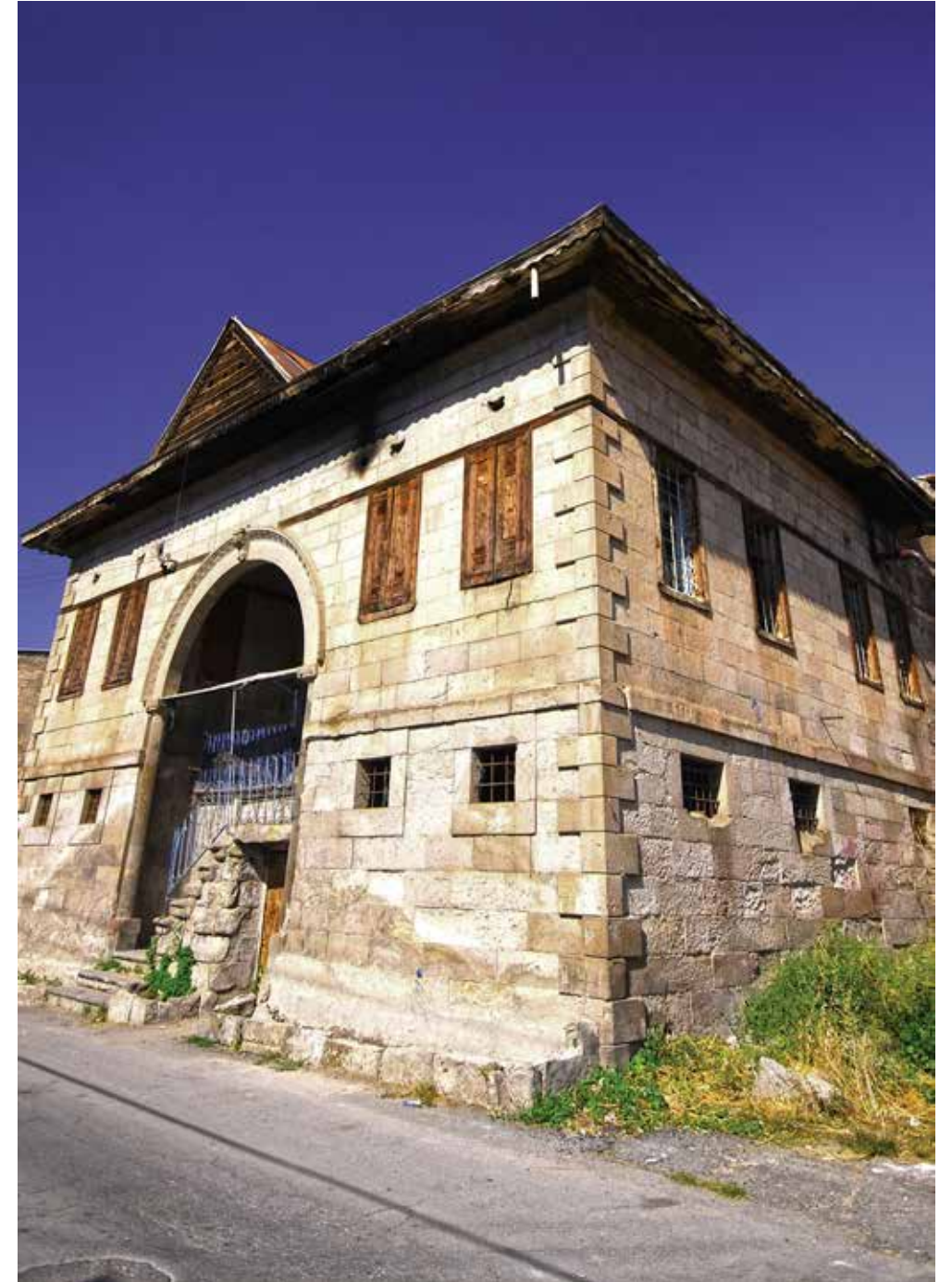
Ahşap ve taşın bir arada kullanıldığı Kayseri evleri, genellikle bir veya iki (nadiren üç) katlı olarak inşa edilmiştir. Mekânlarda kemerli ve tonozlu bir yapı hâkimdir. Gerek avlu gerekse kapı malzemesi ahşaptır. Kemer şeklinde tasarlanan kapıların üst kısmı sarmaşık veya rozet motifleriyle süslenmiştir. Evlerin kat aralarında bulunan konsolların araları genelde tek, bazense iki veya üç sıra şeklinde rozet, yıldız, yelpaze, fıncık ve bitki motifleriyle bezenmiştir. Pencereler ikişer veya üçerli olup üzerleri daha çok stilize bitki motifleriyle süslenmiştir. Giyotin veya

kanatlı olarak iki tip pencere görülür. Evlerde çok sayıda odanın yanı sıra, mutfak, depo, tandır, kiler ve şaraphane gibi bölümler bulunur.

Kayseri evlerinin zengin mimari örneklerini şehir merkezinde Setönü ve Tavukçu; Kocasinan ilçesinde Bayramhacı, Erkilet, Akın ve Kızık; Melikgazi ilçesinde Gesi, Kayabağ, Bahçeli, Güzelköy, Bağpınar, Özlüce, Ağırnas, Gürpınar, Büyükbürüngüz, Tavlusun, Germir; Yeşilhisar ilçesinde Güzelöz, Kavak ve Başköy ile Talas ve İncesu yerleşimlerinde görebilirsiniz.

BAŞKÖY, YEŞİLHISAR

GERMİR, MELİKGAZİ

KAPALIÇARŞI TURU

Türkiye'nin İstanbul ve Bursa ile birlikte en eski üç kapalı çarşısından biri olan Kayseri Kapalıçarşısı, kentin kalbinin attığı ana merkezde yer alır. Manifaturacılaran hediyelik eşyaya kadar çeşitli malların satıldığı çarşı, Kayseri'nin mutlaka gezilmesi gereken renkli mekânlarından biri.

Kayseri Kalesi'nin iç kale bölümünde, eski tarihi doku içerisinde yer alan Kapalıçarşı'nın kitabeli tek yapısı Hacı Efendi Çarşısı'dır ve 1844 yılında inşa edilmiştir. Kuzey-güney ve doğu-batı ekseninde birbirine paralel uzanan iki sokağa konumlanan Kapalıçarşı; Bez-ciler, Hacı Efendi, Börekçiler, Sipahi Pazarı, Gazezler, Terziler, Damgacılar, Debbaglar, Kürkçüler, Katrancılar, Urgancılar ve Eskiciler Çarşısı gibi bölümlere ayrılır. Çarşının hemen yanı başında yükselen Bedesten ise 1497'de İkinci Bayezid döneminin Kayseri Emiri Mustafa Bey tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı ve dört kapılı tarihi binada birçok dükkân yer alır. Daha çok tuhafiye dükkânlarının bulunduğu Vezir Han, Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa zamanından günümüze kalan bir kültür mirasıdır. Ulu Cami ile Bedesten arasındaki alana 1727 yılında inşa edilen bina, kesme taştan iki katlı olarak planlanmıştır. Çarşı turunun son durağı ise İç Kale'nin dışına konumlanan Pamuk Han'dır. Kapan veya Pembe Han olarak da anılan Pamuk Han, virane görüntüsüne karşın halen kullanılmaktadır.

PAMUK HAN, MELİKGAZI

GÜVERCİNLİKLER TURU

Örneklerine ülkemizde sadece Kapadokya bölgesinde rastladığımız kaya oyma ve kule tipi güvercinlikler, yapılış amaçlarının yanı sıra mimari özellikleri ve süslemeleriyle de başlı başına bir inceleme konusu oluşturur. Kapadokya güvercinlikleri, eskiden bölge çiftçisinin tarımsal üretimde güvercin gübresi kullanımına bağlı olarak inşa edilmiş yapılar olarak karşımıza çıkar. Güvercinliklerden elde edilen gübrelerin genel olarak üzüm bağlarında ve Kayseri yöresinde cehri üretiminde kullanıldığı bilinmektedir. Güvercin gübresinin bitkiler için çok yararlı olduğunu keşfeden insanoğlu, çok eski zamanlardan bu yana gübresi için yabani güvercinleri beslemiştir.

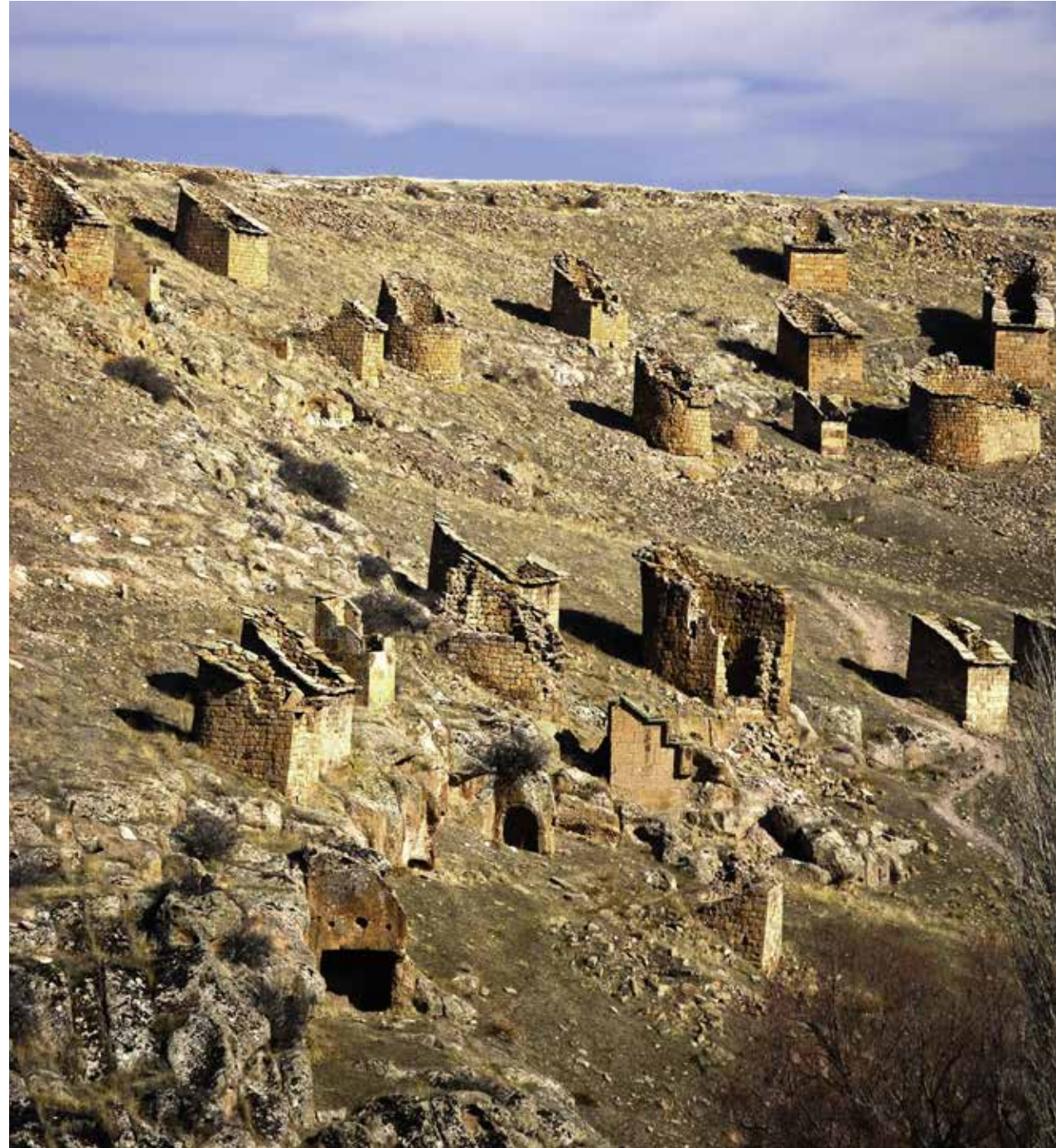
Yabani güvercin bakıcılığında, gübrenin düzenli toplanabilmesi ve birikimini sağlayabilmek için özel yapılara gereksinim duyulmuştur. Bu yapılar Kapadokya'da kayalara oyulmuş güvercinlikler, Gese bağlarında taş ile örülmüş kule tipi yapılar ve Diyarbakır'da kerpiçten yapılan sur görünümüne bora haneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kapadokya'daki güvercinliklerin çoğu kayalara oyulmuş odacıklar şeklindedir. Kayseri bölgesinde ise genellikle kesme taştan yapılmış ev benzeri yapı tiplerine rastlanmaktadır. Özellikle Gese yerleşimi etrafına yayılan cehri üretiminde güvercin gübresi kullanıldığını biliyoruz. Kule tipi güvercinliklerin yurt dışında farklı örnekleri

olmakla birlikte, Gese bağlarındaki güvercinliklerin, yeraltı odası ve diğer özgün mimari ayrıntılarıyla dünyada benzersiz oldukları söylenebilir.

Büyük kente göç, suni gübre kullanımının yaygınlaşması ve tarım ilaçlarının kullanılmasından dolayı güvercinlerin zehirlenmesi gibi nedenlerle günümüzde güvercinlikler artık sadece nostaljik birer anıt olarak varlıklarını sürdürüyor. Kayseri Güvercinlikler Rotası için Gese bölgesinde Kayabağ ve Güzelköy ile Yeşilhisar ilçesinde Soğanlı, Erdemli, Güzelöz ve Keşlik yerleşimlerini ziyaret etmenizi öneririz.

MELİKGAZI

GESE KAYABAĞ GÜVERCİNLİKLERİ, MELİKGAZI

DOĞAYA YOLCULUK

ŞELELELER ROTASI

ŞELELELER ROTASI

Türkiye'nin debisi en yüksek şelalesi unvanını taşıyan Kapuzbaşı Şelaleleri, Yahyalı ilçesinde yer alıyor. Yerleşim sınırlarında ayrıca Derebağ ve Yeşilköy şelaleleri bulunuyor.

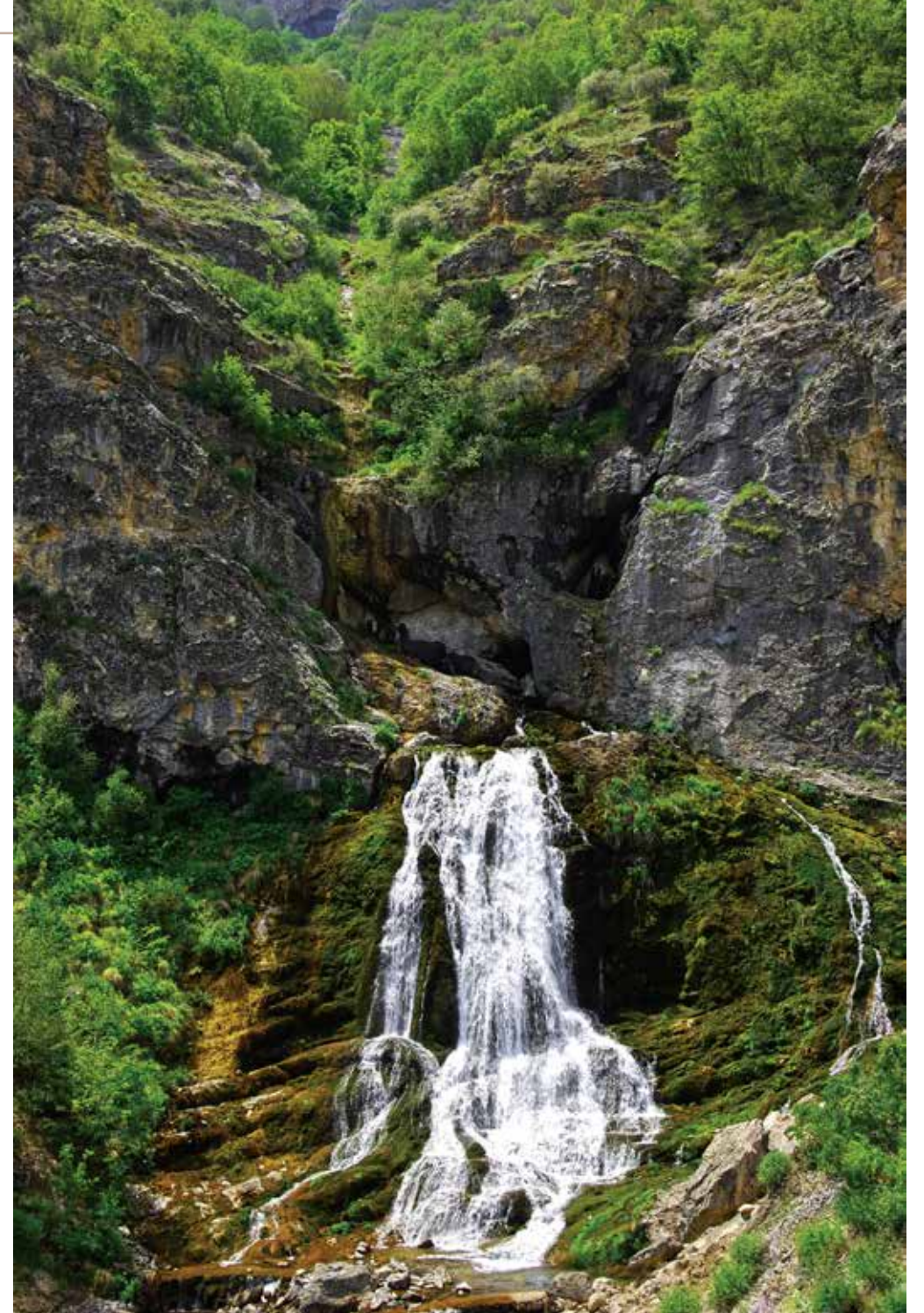
Aladağlar Milli Parkı'nın sınırları içerisindeki Kapuzbaşı Şelaleleri, yükseklerdeki kar ve buzulların erimesi sonucu oluşan Aksu ve Aladağ çayları üzerinde yer alıyor. Denizden yaklaşık 2 bin metre yükseklikte bulunan Hacer Ormanları bölgesindeki Ense'nin Tepesi'nin yekpare kaya yüzeyinden inanılmaz bir basınçla fışkıran bu şelaleler Adsız, Küçük Elif, Büyük Elif, Üçkızkardeş ve Güney adlarını alarak yedi ayrı noktadan yeryüzüne çıkıyor. İki farklı çay, şelalelerin döküldüğü yerde birleşiyor ve aşağılarda Zamantı Irmağı'yla buluşarak Çukurova'da Seyhan Nehri'ne karışıyor. İçinde kırmızı benekli alabalıkların yaşadığı şelalenin çevresi piknik alanları, bungalovlar, gezi patikaları ve otopark olarak düzenlenmiş durumda. Kayseri çıkışlı şelale güzergâhı (Kayseri-Erciyes-Develi-Yahyalı) 148 kilometreye ulaşıyor.

Yahyalı ilçesi yakınlarındaki Yeşilköy yerleşiminden geçen Zamantı Irmağı üzerinde yer alan şelale, köyle aynı adı taşıyor. Dört farklı gözeden çıkan sular, Antalya Kurşunlu Şelalesi'nin küçük bir benzerini yaratarak nehre düşüyor. İlçe merkezine 10 kilometre mesafede bulunan Derebağ

Şelalesi ise yaklaşık 15 metreden dökülüyor. Orman Su İşleri Müdürlüğü tarafından peyzaj düzenlemesi yapılan alan, turizme kazandırılmış durumda.

DEREBAĞ ŞEHALESİ, YAHYALI

DEREBAĞ ŞEHALESİ, YAHYALI

KAYSERİ FLORASI VE BOTANİK TURLARI

KAYSERİ FLORASI VE BOTANİK TURLARI

Kayseri ili, İran-Turan bitki coğrafyası bölgesindeki Orta Anadolu'da, çok çeşitli habitatları barındıran bir noktada yer alır. Bölgede yapılan bitki örtüsü (flora) çalışmaları genel olarak değerlendirildiğinde 119 bitki ailesi (familya), 618 bitki cinsi (genus) ve bunlara ait 2 bin 260 adet bitki türü ve alt çeşitleri (taksonları) tespit edilmiştir. Bu türler eğreltiler ve tohumlu bitkileri kapsamaktadır.

İl sınırlarında yayılış gösteren bitkilerin yaklaşık yüzde 32'si İran-Turan bitki coğrafyası bölgesine dahildir. Kayseri'de yayılış gösteren bitki türlerinin 532 tanesi Türkiye'ye endemik olup bunlardan 12 tanesi dünyada sadece Kayseri ili sınırları içerisinde yayılış gösterir. Bir bitki türünün yayılış sınırları sadece belirli bir alanda (veya dar bir alanda) bulunuyorsa o bitki endemik bir tür olarak kabul edilir.

Kayseri şehir merkezinin güneyinde yükselen ve Orta Anadolu platosunda görkemli güzelliğiyle dikkat çeken Erciyes Dağı, bitki çeşitliliğine de ev sahipliği yapar. Son yıllarda yapılan çalışmalar sonucunda, Erciyes Dağı'nda toplam 1170 adet bitki türü tespit edilmiştir. Bu türlerin 194 tanesi Türkiye'nin endemik bitki türleri arasındadır. Bu endemik türlerin 10 tanesi ise dünyada sadece Erciyes Dağı'nda yetişebilen bitki türleridir. Ayrıca 36 adet de kültür bitkisi tespit edilmiştir.

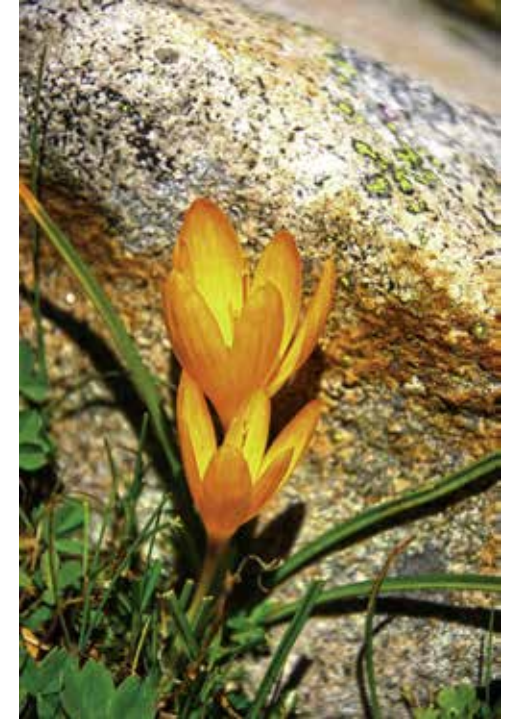
Erciyes Dağı (97 no'lu ÖBA-Önemli Bitki Alanı) ve Sultan Sazlığı (98 no'lu ÖBA) Kayseri il sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu alanlar ülkemizdeki 144 ÖBA'dan sadece ikisidir. Botanik turu meraklılarına önereceğimiz en önemli destinasyonlar, 189'u endemik (12 tanesi sadece Erciyes çevresine özgü) 1216 taksonuyla Erciyes Dağı; 84 tanesi endemik 455 bitki taksonuyla Ali Dağı; 57 tanesi endemik 410 bitki taksonuyla Yılanlı Dağı; 48 tanesi endemik 465 bitki taksonuyla Sultan Sazlığı ve 145 tanesi endemik 944 bitki taksonuyla Aladağlar bölgesidir.

LALE (*Tulipa* sp.)

TARLA SARMAŞIĞI (*Convolvulus* sp.)

ÇİĞDEM (*Crocus* sp.)

SARI KETEM (*Linum mucronatum*)

KUŞ GÖZLEM ALANLARI

Dünyanın en üretken ekosistemleri olan sulak alanlar, sayısız bitki ve hayvan türüne sahiptir. Kayseri'ye doğanın bir armağanı olan sulak alanlarda önereceğimiz kuş gözlem alanları aşağıda listelenmiştir. Kızılırmak ve Zamantı Irmağı havzaları da kuş gözlemi için uygun bölgelerdir.

İBİBİK / MUSTAFA KÜRŞAT TURGUT

ERGUVANİ BALIKÇIL / KÖKSAL KAYHAN

KIZIKUŞU / KÖKSAL KAYHAN

FLAMİNGOLAR / KÖKSAL KAYHAN

KUŞ GÖZLEM PLATFORMU, EĞRİGÖL

SULTAN SAZLIĞI

Zengin flora ve fauna çeşitliliğiyle eş bulunmaz, dev bir açık hava laboratuvarı olan Sultan Sazlığı'na, Kayseri Havaalanı'ndan veya şehir merkezinden bir saat gibi kısa bir zaman diliminde ulaşılabilir.

Eğrigöl, Sarpgöl, Yay, Çöl ve Camız göllerinden oluşan Sultan Sazlığı; Avrupa, Asya ve Afrika kuşlarının kullandığı iki ana göç yolunun kesişim noktasında yer alıyor. Göçmen ve yerli yaklaşık 301 kuş türü, devasa bir step düzlüğünün tam ortasındaki alana her yıl iki kere uğramaktadır. Bir başka deyişle yeryüzünde soyu tükenmekte olan 72 kuş türünün yüzde 20'si, tatlı ve tuzlu su ekosistemlerinin bir arada bulunduğu bu sazlığı ve çevresindeki gölleri mesken tutar.

KUŞ GÖZLEM PLATFORMU

KAMIŞ ÜRETİMİ, SINDELHÖYÜK, DEVELİ

HÜRMETÇİ SAZLIĞI

Mevsimin ilk yağmurlarıyla beraber suyla dolan Hürmetçi Sazlığı (Karasaz) sulak alanı, şehir merkezinin 13 kilometre güneybatısına konumlanıyor. Hacılar ve İncesu ilçelerinin sınırları içerisinde kalan ekosistem, 2004 yılında dokuz Ramsar kriterinden birini taşıdığı için uluslararası öneme sahip bir sulaşık alan olarak tanımlanmıştır. Deniz seviyesinden yaklaşık 1073 metre yükseklikte yer alan Hürmetçi Sazlığı, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarından geçen göç rotası üzerinde bulunur.

ERCIYES'İN KUŞLARI

Erciyes Dağı'nın çevresinde 173 kuş türünü gözleme olanağı bulabilirsiniz. Bu arada Erciyes Dağı'nın, 14'ünün nesli Avrupa'da tehlike altında olan 86 değişik tür kelebeğe ev sahipliği yaptığını belirtelim. Üç bin metreye uyum sağlayan türleri barındıran alandaki gezinizde sık sık gelengi, tavşan ve sincaplarla karşılaşabilirsiniz.

TEKİR GÖLETİ'NDEN ERCİYES DAĞI

ALACABALIKÇIL / KÖKSAL KAYHAN

YÜRÜYÜŞ ROTALARI

Kayseri Yürüyüş Rotaları çalışmasının ana eksenini Aladağlar Milli Parkı'nın Yahyalı ilçesi sınırlarında bulunan bölümü, Yeşilhisar ilçesi Soğanlı Vadisi ve Erciyes Dağı çevresi oluşturmaktadır. Bu bölgelerdeki turizm hareketliliği ve tesislerin varlığı, rotaların ilk planda bu yörelere kaydırılmasının ana nedenidir. İl içerisinde faaliyet gösteren dağcılık ve yürüyüş kulüpleri ile seyahat acenteleri, hafta sonu etkinliklerini ve yürüyüş faaliyetlerini çok farklı bölgelerde yürütmektedir.

Kayseri'nin outdoor (özellikle yürüyüş) etkinlikleri ve kültür rotalarını kapsayan rehber kitap çalışması, bölgede var olan turizm potansiyelini harekete geçirme hedefiyle yola çıktı. O

nedenle Kayseri'deki tüm yürüyüş rotalarını kapsamaktan çok, önemli turizm bölgeleri sayılan Aladağ Milli Parkı, Soğanlı Vadisi, Erciyes Dağı ve Kayseri il merkezine yakın bölümler değerlendirildi. Kuşkusuz yerel farkındalığın artması ve turizm olgusunun gelişmesi, zamanla yürüyüş rotalarının da çeşitlenmesine vesile olacaktır.

Kayseri yürüyüş rotalarının ilk bölümü Aladağlar Milli Parkı'nda (Yahyalı ilçesi) oluşturulmuştur. Kayseri, Niğde ve Adana'ya yayılan milli park, yerli yabancı doğaseverlerin özellikle tercih ettiği bir yürüyüş destinasyonudur. Çevrede 3 bin 700 metreyi aşan dört doruğun yanı sıra, 3 bin 500 metrenin üzerinde 50'den fazla zirvenin yer

DÖMBERE YOLU, ÇAMLICA, YAHYALI

SARIGÖL, HACILAR, İNCESU / AHMET BAKTIR

alması, Aladağların en önemli özelliklerindedir. Biz hemen herkesin deneyebileceği "Klasik Aladağlar Trans Geçişi" rotasının yanı sıra, Yahyalı ilçesi köy ve yaylalarından Aladağlar'a uzanan yürüyüş parkurlarını belirledik. Ayrıca bazı köylerin Yahyalı ilçesindeki pazara gitmek için kullandıkları eski göç yollarını da değerlendirdik. Profesyonel dağcılar, başta Kızılkaya (3 bin 766 m.) ve Demirkazık (3 bin 756 m.) olmak üzere farklı zirve tırmanışlarını deneyebilirler. Türkiye'nin en yüksek beşinci dağı olan Erciyes çevresinde ise Büyükşehir Belediyesi Erciyes A.Ş.'nin hazırladığı yürüyüş rotalarına eklenerek dağ çevresinde geniş bir daire çizen görece zorlu bir parkur oluşturduk. Ayrıca Erciyes otellerinin yaz aylarında

da bir cazibe merkezi olabilmesi için, Tekir Yaylası civarında rotalar hazırlandı. Yürüyüş rotalarına dağcılar için zirve çıkışları da eklendi. Coğrafi ve arkeolojik özellikleriyle adeta bir açık hava müzesi olan Soğanlı Vadisi'nde ise Derbentbaşı-Başköy-Güzelöz-Avla Kanyonu-Soğanlı-Akköy Baraj Gölleti-Keşlik-Erdemli hattında uzanan yürüyüş parkurları belirlendi. Bu bölgelerin yanı sıra Derevenk Vadisi, Bünyan-Gesi arası ve Kızılırmak Havzası, şehir merkezine yakınlığı dolayısıyla öncelikli olarak değerlendirildi. Yapılan çalışmalar sonucunda, il sınırlarında turizm hareketliliğinin olduğu bu bölgelerde 46 günübürlük ve 14 kamplı parkur oluşturulmuştur.

Yürüyüş rotalarının milli park ve

GÖKOLUK, YAHYALI

Büyükşehir Belediyesi sınırlarında olması nedeniyle, parkurlar üzerinde herhangi bir işaretleme çalışması yapılmamıştır. Güzergâhlar yönlendirme tabelalarıyla donatılmış ve GPS koordinatları belirlenerek haritaları çıkarılmıştır. GPS verilerine ve rotaların ayrıntılı bilgilerine www.trekkinginkayseri.com adresinden ulaşabilirsiniz.

GÜNÜBİRLİK YÜRÜYÜŞ ROTALARI

A) KAYSERİ İL MERKEZİ ÇEVRESİ

1. Talas Yeraltı Şehri-Ali Dağı (3 km) (Zorluk Derecesi: 3)
2. Alaçayır-Zincidere Kilisesi (8 km) (Zorluk Derecesi: 2)
3. Derevenk Vadisi (Tavlusun-Germir) (13 km) (Zorluk Derecesi: 2)

4. Büyükçayır-Bünyan Santral (7 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  5. Büyük Santral-Pınarbaşı (7 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  6. Bünyan Pınarbaşı-Büyükbüzüngüz (14 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  7. Turan-Ağırnas-Hacet Pınarı (5 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  8. Ağırnas-Bağpınar (9 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  9. Güzelköy-Gesi (5 km) (Zorluk Derecesi: 1)
  10. Kayabağ-Bahçeli (3 km) (Zorluk Derecesi: 1)
  11. Kuruköprü-İldem (14 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  12. Tekgöz Köprüsü-Tahirini (9 km) (Zorluk Derecesi: 2)
- B) ERCİYES DAĞI ÇEVRESİ**

BÜNYAN

1. Kızık-Gereme (5 km) (Zorluk Derecesi: 1)
  2. Oteller-Hisarcık Vadisi-Tekir Yaylası (15 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  3. Oteller-Hisarcık Vadisi-Kent Ormanı (9 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  4. Hacılar Kapı-Lifos-Tekir Yaylası (7 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  5. Aksu Çeşmesi-Gereme (9 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  6. Sarıgöl-Eski Şeyhşaban (10 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  7. Hitit Tepe-Sütdonduran-Su Deposu (11 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  8. Kum Ocağı-Su Deposu-Sarıgöl (11 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  9. Hisarcık Kapı-Teleferik-Hitit Tepe-Hacılar Kapı (13 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  10. Hitit Tepe-Sütdonduran-Sarıgöl (13 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  11. Tatar Gölü (Kızık)-Aksu Çeşmesi (13 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  12. Sarıgöl-Kızık (15 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  13. Tatar Gölü-Tekir Göleti (16 km) (Zorluk Derecesi: 4)
  14. Erciyes Oteller-Ponza Taşı Ocağı-Gereme (18 km) (Zorluk Derecesi: 4)
- C) SOĞANLI-ERDEMLİ PARKURLARI**
1. Derbentbaşı-Güzelöz-Kilise (7 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  2. Güzelöz-Avla Kanyonu-Soğanlı Vadisi (Kanyon Geçişi) (9 km) (Zorluk Derecesi: 3)
  3. Güzelöz-Soğanlı (11 km) (Zorluk Derecesi: 2)
  4. Soğanlı-Akköy Göleti (9 km) (Zorluk Derecesi: 2)

GÖKOLUK, YAHYALI

5. Akköy-Keşlik-Erdemli (15 km)
(Zorluk Derecesi: 3)

D) YAHYALI-ALADAĞLAR PARKURLARI

1. Bostanlık-Meryem Ana Mağarası-
Ana Yol (5 km) (Zorluk Derecesi: 2)
2. Bozarmut-Güney Şelalesi
(5 km) (Zorluk Derecesi: 2)
3. Hamaylı-Divrik Dağı Zirve-Hamaylı
(5 km) (Zorluk Derecesi: 5)
4. Gücüksu Yaylası-Emin Kadı
Köprüsü (7 km) (Zorluk Derecesi: 3)
5. Emin Kadı Köprüsü-Taşteknne
(Yangın Kulesi) (8 km) (Zorluk
Derecesi: 3)
6. Gücüksu Yaylası-Taşteknne (Yangın
Kulesi) (8,5 km) (Zorluk Derecesi:
3)
7. Çamlıca-Çavdaruşağı

(9 km) (Zorluk Derecesi: 3)

8. Emin Kadı Köprüsü-Ulupınar
(10 km) (Zorluk Derecesi: 2)

9. Geleri-Kayapınarı-Çamlıca
(10 km) (Zorluk Derecesi: 2)

10. Mezarın Gediği-Belen-Büyükçakır
(10 km) (Zorluk Derecesi: 2)

11. Kapuzbaşı-Karanlıkdere-Köristan-
Kapuzbaşı (10 km) (Zorluk
Derecesi: 3)

12. Zebil-Zebil'in Üstü-Dömbere
(10 km) (Zorluk Derecesi: 3)

13. Taşteknne-Hamaylı
(11 km) (Zorluk Derecesi: 3)

14. Aksu Kanyonu (Gökoluk Yaylası-
Kanyon-Emin Kadı Köprüsü) (12
km) (Zorluk Derecesi: 4)

15. Gökoluk Yaylası (Maden)-Ceviz-
Dömbere (13 km) (Zorluk
Derecesi: 3)

KAMPLI YÜRÜYÜŞ ROTALARI

1. Acısu Yolu-Bozarmut-Güney
Şelalesi (14 km)
2. Kapuzbaşı- Köristan-Hamaylı-
Mezarın Gediği-Büyükçakır (19 km)
3. Kapuzbaşı-Karanlıkdere-Hamaylı-
Divrik Dağı-Hamaylı-Köristan (20
km)
4. Sarıgöl-Aksu Çeşmesi (22 km)
5. Sarıgöl-Tekir Göleti (22 km)
6. Derbentbaşı-Güzelöz-Soğanlı
Vadisi-Soğanlı-Akköy-Keşlik-
Erdemli (42 km)
7. Gökoluk Yaylası (Maden)-Aksu
Kanyonu-Emin Kadı Köprüsü-
Geleri-Akgeven-Ceviz-Suna Yaylası
(33 km)
8. Aladağlar Trans Geçişi (Demirkazık-
Yedigöller-Ulupınar) (35 km)

9. Suna Yaylası (Maden Yolu)-Ceviz-
Akgeven-Taşteknne-Hamaylı-
Kapuzbaşı (37 km)
10. Kürsiyan Yaylası (Maden Yolu)-
Gücüksu-Geleri-Taşteknne-Hamaylı-
Kapuzbaşı (40 km)
11. Gökoluk Yaylası (Maden)-Aksu
Vadisi-Hastahocanın Yaylası-
Yedigöller-Demirkazık Köyü (42
km)
12. Gökoluk Yaylası (Maden)-Aksu
Kanyonu-Teke Kalesi-Hastahocanın
Yaylası-Yedigöller-Hacer Boğazı-
Ulupınar (44 km)
13. Erciyes Circle (Oteller-Sarıgöl-
Tekir Göleti) (46 km)
14. Ulupınar-Aksu Kanyonu-Aksu
Deresi Kaynağı-Teke Kalesi-
Hastahocanın Yaylası-Yedigöller-
Hacer Boğazı-Ulupınar (57 km)

EMIN KADI KÖPRÜSÜ, YAHYALI

TEKİR YAYLASI, MELİKGAZİ

BİSİKLET ROTALARI

Kayseri şehir merkezinin görece düz bir ovada yer alması, kent içerisinde bisiklet kullanımının yaygınlaşmasına neden oluyor. Birçok bisiklet grubu şehir içi güzergâhları kullanırken, Büyükşehir Belediyesi caddelerde bisiklet şeridi ve park yeri uygulamasıyla bu sporun gelişmesine katkıda bulunuyor. Böylesine bir potansiyelin bulunduğu bölgede, daha çok dağ bisikleti kıvamında rotalar belirledik.

Kayseri Bisiklet Rotaları, genel olarak ilçe ve köy yolları ile yaylalar arasındaki toprak yolların kullanıldığı 27 farklı güzergâh üzerinde toplam 2 bin 382 kilometreye ulaşıyor. Tüm parkurlarda dağ ve şehir bisikletlerini kullanabilirsiniz. Erciyes bölgesindeki downhill veya singletrack parkurlarının ayrıntılarını ise Erciyes A.Ş.'nin www.kayserierciyes.com.tr sitesinden edinebilirsiniz.

YAMULA BARAJ GÖLÜ, ÇEVRELİ, KOCASINAN

YAMULA BARAJ GÖLÜ, ÇEVRELİ, KOCASINAN

YAMAÇ PARAŞÜTÜ

Dünyada ve ülkemizde hızla gelişen yamaç paraşütü ile yelkenkanat aktivitesi için Ali Dağı, coğrafi konumu ve yapısı dolayısıyla eşsiz bir mekân özelliği taşıyor. Bir grup gönüllü pilot tarafından 2000 yılının başlarında yamaç paraşütü sporuna kazandırılan Ali Dağı, 2004 yılından bu yana birçok ulusal ve uluslararası yarışmaya ev sahipliği yapmaktadır.

Talas ilçesi sınırlarında yer alan kalkış pisti, 1750 metreden havalanan sporculara eşsiz bir Erciyes Dağı ve Kayseri kent merkezi manzarası sunar. Sıradağlardan bağımsız olarak tüm rüzgâr yönlerine kalkış yapılabilme olanağı

sağlayan Ali Dağı yamaç paraşütü pisti, konumu ve iklimi sayesinde çok güçlü hava akımlarına imkân veren önemli bir uçuş bölgesidir. Ali Dağı'ndan havalanan pilotlar, Talas ilçesinin parkına inerler. Ali Dağı parkuru aynı zamanda yamaç paraşütü ve yelkenkanat şampiyonalarına da ev sahipliği yapıyor. Ülkemizde Muğla'nın Fethiye ilçesindeki Babadağ bölgesinden sonra en çok uçuş yapılan ikinci dağ olan Ali Dağı, tek kişilik uçuşlarda ise ilk sırada yer alıyor. Şehir merkezine yakın olması nedeniyle kolay ulaşılabilen kalkış pisti, kış aylarında bile doğaseverlerin macera duygularını fazlasıyla tatmin ediyor.

ALİ DAĞI ZİRVESİNDEN ERCİYES DAĞI, TALAS

ALİ DAĞI YAMAÇ PARAŞÜTÜ KALKIŞ PİSTİ, TALAS

YAMAÇ PARAŞÜTÜ / HAWA ÜNAL

KAPLICA TURİZMİ

Volkanik bir bölgede yer alan Kayseri'de beslenme bozuklukları, böbrek ve idrar yolları, deri, kalp ve kan dolaşımı, romatizma ve solunum yolu hastalıklarının tedavisinde yararlanan kaplıcalar bulunmaktadır. Bayramhacı köyünde aynı adlı (il merkezine 65 kilometre), Yemliha kasabasında Tekgöz (33 kilometre), Himmetdede yerleşiminde Çiftegöz (35 kilometre) ve Boğazköprü'de Hacı Veli (16 kilometre) kaplıcalarını sağlık turizmi açısından değerlendirebilirsiniz. Bayramhacı ve Hacı Veli kaplıcalarında konaklama tesisi bulunduğunu belirtelim.

BAYRAMHACI KAPLICASI, KOCASINAN

YEREL LEZZETLER

Kayseri adıyla özdeşleşen pastırma ve sucuk, Anadolu'ya Orta Asya'dan Türk akıncılar tarafından getirilmiş. Sürekli hareket halinde olmaları nedeniyle yiyeceklerini yanlarında taşıyan akıncılar, dayanıklı olduğu için kurutulmuş eti tercih ediyorlardı. Konakladıkları yerlerde eti yumuşatıyorlar ve pişiriyorlardı. Yerleşik düzene geçildiğinde de bu gelenek devam etti. Kesilen hayvanın ancak yüzde 40

oranındaki eti pastırma olarak kullanılabilir. Hayvanın sırtı, boynu ve karın kenarları pastırmalık olarak ayrılır. Diğer kalan etler sucuk yapılarak değerlendirilir. Bu etler kıyma makinelerinde çekilip çeşitli baharatla karıştırılır ve kurutulmuş hayvan bağırsağına doldurularak sucuk haline getirilir. Çemenle sıvanmış pastırma, sucuğa oranla daha uzun süre dayanır. Ayrıca mantı, Kayseri'nin özel lezzetleri arasındadır.

EL SANATLARI

El sanatlarından söz ederken özellikle Bünyan ve Yahyalı ilçeleriyle özdeşleşen halıcılığa ayrı bir paragraf açmak gerekir. Köklü bir geçmişe dayanan halıcılık yakın tarihe kadar bölgedeki birçok ailenin temel geçim kaynağıydı. Geometrik şekiller ile hayvan ve bitki motiflerinin görüldüğü Yahyalı halısının temel hammaddesi yündür ve seyrek dokunur. Göbekli, dabazlı, karpuzlu, mihraplı, kemerli ve üç göbekli olarak adlandırılan desenleri vardır. Sık dokunan Bünyan halılarının

desenlerinde genellikle beyaz zemin üzerine mavi renkli madalyonlar görülür. Hacılar'da yün, flo ve ipek halı dokunur. Kayseri halısı veya eski kilim meraklıları Bünyan ve Yahyalı'nın yanı sıra, merkezde Pamuk Han, Bedesten ve Cumhuriyet mahallesindeki dükkanları ziyaret edebilirler.

Hediyelik eşya olarak yöresel kıyafetli Soğanlı bebekleri, el dokuması halı ve kilimler (Bünyan, Yahyalı, Avşar, Sarız), Develi-Sindelhöyük'ün hasır dokumaları ve örme sepetler satın alabilirsiniz.

ULAŞIM

Kayseri İstanbul'a 771, Ankara'ya 317, Antalya'ya 607, Samsun'a 450, Adana'ya ise 306 kilometre uzaklıktadır. Otogar ve havaalanı Kayseri kent merkezinin içindedir. Çeşitli firmalar her gün İstanbul'a karşılıklı uçak seferleri düzenliyor.

KONAKLAMA

Kayseri her bütçeye hitap eden çok sayıda konaklama tesisine sahiptir. Bölgede turizm geliştikçe kaliteli ve yıldızlı otellerin sayısı artmaktadır. Kapuzbaşı, Soğanlı ve Sultan Sazlığı turizm bölgelerinde pansiyonlar bulunmaktadır. Bilgi için İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün internet sitesinde (www.kayserikulturturizm.gov.tr) "Turizm/Konaklama Tesisleri" bölümüne bakabilirsiniz.

BİLGİ VE REHBERLİK

Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

www.kayserikulturturizm.gov.tr

0352 2220898

iktm38@kulturturizm.gov.tr

Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü

www.kayseri.ormansu.gov.tr

Kayseri Erciyes A.Ş.

www.kayserierciyes.com.tr

GPS koordinatları, harita ve bilgi

www.trekkinginkayseri.com

info@trekkinginkayseri.com

Atıl Ulaş CÜCE

atilulascuce@gmail.com

0530 4680326

Ersin DEMİREL

www.ersindemirel.blogspot.com

0535 2199326

KAYNAKÇA

1. Kayseri Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri (1), Kayseri Valiliği-İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2009
2. Kayseri Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri (2), Kayseri Valiliği-İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2013
3. Hacılar'ın (Kayseri) 200 Bitkisi, R. Süleyman GÖKTÜRK-Hüseyin SÜMBÜL-Ahmet AKSOY-İbrahim BAKTIR, 2006
4. Gesi Evleri, Vacit İMAMOĞLU, Büyükşehir Belediyesi Yayınları 2010
5. Kayseri Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri 1-2-3, Doç. Dr. Yıldray ÖZBEK-Yrd.Doç. Dr. Celil ARSLAN, Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2008
6. Kayseri Ansiklopedisi 1-2-3, Büyükşehir Belediyesi 2010
7. Kapadokya Güvercinlikleri, Murat E. GÜLYAZ, Atlas Dergisi, Sayı 30, Eylül 1995
8. Gesi Bağları Güvercinlikleri, Yavuz İŞÇEN, Peribacası Kapadokya Kültür ve Tanıtım Dergisi, Sayı 3, Ekim 2007